

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

საზედამხედველო სტრატეგია 2020-2022

2021 წლის გამოცემა

პრეზიდენტის მიმართვა.....	2
ნაწილი I.....	4
მანდატი, მისია და ხედვა.....	4
რისკის აპედიტის განაცხადი.....	4
სამუშაოს შესრულების ინდიკატორები.....	4
საზედამხედველო რეჟიმი და პრინციპები.....	5
ხედვა ინოვაციებთან დაკავშირებით.....	5
ფასეულობები.....	7
საოპერაციო მოდელი.....	8
საოპერაციო გარემოს ახალი გამოწვევები.....	9
ნაწილი II.....	11
ეროვნული ბანკის 2020-2022 წლების სტრატეგიული საზედამხედველო პრიორიტეტები.....	11
ლიდერობის და ინიციატივების წამახალისებელი კორპორატიული კულტურის გაძლიერება.....	12
დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობის გაძლიერება.....	13
საფინანსო სექტორის მდგრადი ფუნქციონირების ხელშეწყობა.....	14
საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება.....	17
მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარება.....	19
საზედამხედველო სტრატეგიის შესრულების რისკები.....	22
სტრატეგიის განახლების პერიოდულობა.....	22
ცვლილებების გეგმა.....	23
დანართი: 2020 წელს გამოქვეყნებული სტრატეგიის შესრულების ანგარიში.....	31
გამოყენებული ცერმინები.....	41

პრეზიდენტის მიმართვა

საზედამხედველო სტრატეგიის პირველი დოკუმენტი ეროვნულმა ბანკმა 2020 წელს გამოაქვეყნა და ის 2020-2022 წლების სტრატეგიულ პრიორიტეტებსა და მათი შესრულების მიზნით დაგეგმილ საქმიანობებს მოიცავდა. აღნიშნული დოკუმენტის გამოქვეყნება სრულ თანხვედრაშია ეროვნული ბანკის მიერ ბოლო წლებში გადადგმულ ნაბიჯებთან, რომლებიც ცენტრალური ბანკის საქმიანობის გამჭვირვალობის ზრდისკენ იყო მიმართული.

ვიმედოვნებთ, რომ სტრატეგიის დოკუმენტის გამოქვეყნება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ეროვნული ბანკის საქმიანობის ეფექტიან დაგეგმვას, თანამშრომლებისათვის სამომავლო ხედვის ცხადად ჩამოყალიბებას, სამომავლო ღონისძიებებზე სექტორისთვის პროგნოზირებადობის ზრდას, ინვესტორებისათვის, საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისათვის და სარეგიონო კომპანიებისთვის, მოსახლეობისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის საზედამხედველო პრიორიტეტებსა და გეგმებზე ინფორმაციის ღიაობასა და მეტ ხელმისაწვდომობას.

დოკუმენტით განსაზღვრული საზედამხედველო სტრატეგიული პრიორიტეტები ეროვნული ბანკის ერთ-ერთი ძირითადი მანდატის - საფინანსო სისტემის სტაბილური ფუნქციონირების ხელშეწყობის - შესრულებას ემსახურება. როგორც გასულ წელს გამოქვეყნებულ დოკუმენტში აღვნიშნეთ, ეროვნული ბანკის საზედამხედველო პრიორიტეტები 3 წლის (2020-2022 წლების) განმავლობაში უცვლელი იქნება. აქვე აღსანიშნავია, რომ სტრატეგიის ყოველწლიური დოკუმენტი განსაკუთრებულ აქცენტს აკეთებს მომდევნო 12-18 თვის პერიოდში დაგეგმილ საზედამხედველო პრიორიტეტების ძირითად ამოცანებსა და ცვლილებებზე. ეს, ერთი მხრივ, ხელს უწყობს დაინტერესებული მხარეებისთვის მიმდინარე პრიორიტეტების შესახებ ინფორმაციის პროაქტიულად მიწოდებას და, მეორე მხრივ, პრიორიტეტების შესრულებისთვის საჭირო სამუშაოების მაქსიმალურად ეფექტიან დაგეგმვაში გვეხმარება.

2021 წელსაც ეროვნულ ბანკი თავის საქმიანობას შემდეგი საზედამხედველო პრიორიტეტების გათვალისწინებით წარმართავს:

1. ლიდერობისა და ინიციატივების წამახალისებელი კორპორატიული კულტურის გაძლიერება;
2. დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობის გაძლიერება;
3. საფინანსო სექტორის მდგრადი ფუნქციონირების ხელშეწყობა;
4. საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება;
5. მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარება.

აღსანიშნავია, რომ, მიუხედავად მსოფლიოსა და საქართველოში მიმდინარე რთული პროცესებისა, გასულ წელს ეროვნული ბანკი კვლავ აქტიურად განაგრძობდა მუშაობას დოკუმენტით განსაზღვრული სტრატეგიული პრიორიტეტებისა და დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელებაზე. სტრატეგიით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულების მოკლე ანგარიში მოცემულ დოკუმენტშია წარმოდგენილი, უფრო ვრცელი ინფორმაცია ეროვნული ბანკის საქმიანობისა და მაჩვენებლების შესახებ კი, 2020 წლის წლიურ ანგარიშშია დეტალურად მიმოხილული.

კობა გვენეტაძე

ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი

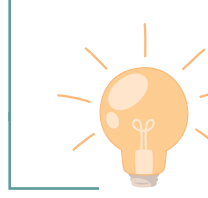
მანდატი

საფინანსო სექტორის ზედამხედველობის თვალსაზრისით, საქართველოს ეროვნული ბანკის კანონმდებლობით განსაზღვრული ამოცანაა საფინანსო სექტორის ფინანსური მდგრადობისა და გამჭვირვალობის ხელშეწყობა, მომხმარებელთა და ინვესტორთა უფლებების დაცვა.

მისია

მდგრადი და ჯანსაღი საფინანსო სექტორის განვითარების ხელშეწყობა, რომელიც ღიაა კვალიფიციური ინვესტორებისთვის, სადაც უზრუნველყოფილია კონკურენტუნარიანი გარემო და დაცულია მომხმარებელთა ინტერესები.

ხედვა

ეროვნული ბანკი ფინანსური სექტორის დამოუკიდებელი და კომპეტენტური ზედამხედველია, რომელსაც აქვს საზოგადოების ნდობა, დაინტერესებული მხარეების პაცივისცემა და თანამშრომლების განვითარებაზე ორიენტირებული სამუშაო გარემო.

რისკის აკეტივის განაცხადი

მანდატის შესრულების მიზნით, მისიისა და ხედვის გათვალისწინებით, ეროვნული ბანკი ზედამხედველობს საფინანსო სექტორის წარმომადგენელი სუბიექტების, სესხის გამცემი სუბიექტების, საკრედიტო საინფორმაციო ბიუროს საქმიანობას, ხელს უწყობს საფინანსო სისტემის სტაბილურ და ეფექტიან ფუნქციონირებას, კონკურენტუნარიანი გარემოს ჩამოყალიბებას, სისტემური რისკის კონტროლსა და რისკების შემცირებას.

პრუდენციული ზედამხედველობის რეჟიმი ორიენტირებულია მთლიანი ფინანსური სისტემის მდგრად ფუნქციონირებაზე. აღნიშნული გულისხმობს არა საფინანსო სისტემის მონაწილე თითოეული ინსტიტუტების გაკოტრების თავიდან გარდაუვალ არიდებას, არამედ გაკოტრების რისკებისა და საფრთხეების დროულად გამოვლენას და სათანადო ზომების მიღებით მთლიან საფინანსო სისტემის სტაბილურ ფუნქციონირებაზე გამომწვეული უარყოფითი ეფექტების მაქსიმალურ შემცირებას.

სამუშაოს შესრულების ინდიკატორები

სამუშაო პროგრესის გაზომვა შესაძლებელია შემდეგი ინდიკატორებით:

1. საფინანსო სექტორის დეპოზიტორთა და კრედიტორთა დანაკარგების შეფარდება დეპოზიტებისა და კრედიტების მთლიან ოდენობასთან;
2. ზედამხედველობას დაქვემდებარებული გაკოტრებული ინსტიტუტების რაოდენობისა და აქციების შეფარდება, შესაბამისად, ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ ინსტიტუტების რაოდენობასთან და აქციებთან.
3. გარდა ზემოაღნიშნული რაოდენობრივი კრიტერიუმებისა, მანდატის შესრულების გაზომვა, ასევე, შესაძლებელია ხარისხობრივი ინდიკატორებით, მათ შორის საერთაშორისო ორგანიზაციების¹ და ფინანსურ სექტორთან დაკავშირებულ რეფორმებზე საერთაშორისო სარეიტინგო ორგანიზაციების² მიერ გაკეთებული შეფასებებით.

¹ მაგალითად, ფინანსური სექტორის შეფასების პროგრამა (FSAP), რომელიც საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა (IMF) და მსოფლიო ბანკის (World Bank) ერთობლივი მისიით წარდება.

² მაგალითად, Fitch, Moody's, Standard and Poor's -ის ანგარიშებში მოცემული ეროვნული ბანკის რეფორმების შეფასებები.

საზედამხედველო რეჟიმი და პრინციპები

საზედამხედველო მანდატისა და სტრატეგიის შესრულების მიზნით, ეროვნული ბანკი საფინანსო სექტორის ზედამხედველობასა და რეგულირებას **რისკზე დაფუძნებული ზედამხედველობის** შემდეგი პრინციპების დაცვით წარმართავს:

- ◆ **მაცერიალურ რისკებზე კონცენტრირება** - რისკებზე მათი მაცერიალურობის პროპორციულად ფოკუსირება, კერძოდ, ისეთ რისკებზე კონცენტრაცია, რომლებიც ფინანსური სექტორის სტაბილურობას ან დეპოზიტორების, კრედიტორებისა და ინვესტორების ფინანსური სახსრების დაცულობას (კანონმდებლობით განსაზღვრული შესაბამისი რიგითობის გათვალისწინებით) ყველაზე არსებით საფრთხეს უქმნის;
- ◆ **მომავალზე ორიენტირებული მიდგომა** - საფინანსო სექტორის საფრთხეებისა და პრობლემების ადრეულ ეტაპზე იდენტიფიცირება და მათ აღმოსაფხვრელად სათანადო მაკორექტირებელი ღონისძიებების დროული გამოყენება;
- ◆ **დიალოგი რეგულირებად ფინანსურ ინსტიტუტებთან** - აღნიშნული საშუალებას აძლევს ზედამხედველს, გაეცნოს ფინანსური ინსტიტუტის შიდა კულტურას, სტრატეგიასა და მოტივაციას, ხელს უწყობს სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორატის მხრიდან შიდა კონტროლის მექანიზმების გაძლიერებას, და, ასევე, რისკების მართვის დახვეწას.
- ◆ **მიკრო და მაკროპრუდენციული ზედამხედველობის კოორდინაცია** - ზედამხედველობის პროცესში მიკროპრუდენციული ანალიზისას ჯამურად ფინანსური სექტორის მიმდინარე სისტემური ხასიათის რისკების, მათი შემცირებისკენ მიმართული ღონისძიებების, ბიზნეს და საკრედიტო ციკლებისა და მაკროპრუდენციული პოლიტიკის სხვა საკითხების გათვალისწინება.
- ◆ **თანმიმდევრულობა, შესაბამისობა და თავსებადობა** - ფინანსური ინსტიტუტებისთვის დაწესებულ მოთხოვნებს შორის შესაბამისობის უზრუნველყოფა, ერთნაირი მახასიათებლების მქონე ინსტიტუტებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესებში ერთგვაროვანი მოთხოვნებისა და მიდგომების გამოყენება, რისკებზე პროპორციული რეაგირება.
- ◆ **შიდა რესურსების ეფექტიანი გამოყენება** - რისკებზე დაფუძნებული საზედამხედველო პროცესი და პრინციპებზე დაფუძნებული რეგულირება გულისხმობს საზედამხედველო რესურსების ყველაზე ეფექტიან გამოყენებასა და წესებთან შესაბამისობის პასიური შეფასების პროცესის ნაცვლად რისკებსა და მათი მიდიგაციის პრაქტიკულ გზებზე ფოკუსირებას.

ხედვა ინოვაციებთან დაკავშირებით

ფინანსური ინოვაციების სწრაფი განვითარება და რისკების შემცირება ხშირად შეიძლება ერთმანეთს ეწინააღმდეგებოდეს. ეროვნული ბანკის ხედვა ფინანსურ სტაბილურობასთან დაკავშირებით გულისხმობს ფინანსური ბაზრის განვითარებასა და რისკებს შორის ოპტიმალური ბალანსის გაუმჯობესებაზე მუდმივ ზრუნვას. აღნიშნული ხედვის განსახორციელებლად, ეროვნული ბანკი შემდეგი პრინციპებით ხელმძღვანელობს:

- ◆ **რისკების მიმართ ცეპნოლოგიური ნეიდრალურობა** - საზედამხედველო მიდგომა რისკების მიმართ ცეპნოლოგიურად ნეიდრალურია. ეროვნული ბანკისათვის მნიშვნელოვანია ფინანსური სისტემის სტაბილურობაზე ამა თუ იმ გადაწყვეტის ზეგავლენა გამოყენებული ცეპნოლოგიური საშუალებების სახეობის მიუხედავად. ერთსა და იმავე რისკზე ერთნაირი საზედამხედველო მოთხოვნა ვრცელდება, მიუხედავად იმისა, თუ რა სახის ცეპნოლოგიურ პროცესს ეფუძნება ფინანსური ინსტიტუტის ბიზნეს-მოდელი.

◆ **ღია რეგულირება** - საზედამხედველო მიდგომა ღია ახალი იდეებისა და ინიციატივების მიმართ, რომლებიც ფინანსური ბაზრის განვითარების მიზნებს ემსახურება და, ამასთან, არ ზრდის ფინანსური სტაბილურობისა და სისტემის რისკს. ნებისმიერ პირს, რომლის ინოვაციურულ იდეას შესაძლებელია ეროვნული ბანკის საზედამხედველო ცექნიკა აფერხებდეს, რეგულირების გასაგვითარებლად შეუძლია საერთაშორისო პრაქტიკასა და ადგილობრივ ფაქტებზე დაფუძნებული დასაბუთების წარმოდგენა. ამ მიზნით, ეროვნული ბანკი იყენებს შემდეგ მეთოდებს: ფინანსურ ინსტიტუტებთან დიალოგი, რეგულირების ღია საჯარო კონსულტაციები, ფინანსური ინოვაციების ოფისი და რეგულირების ლაბორატორია.

◆ **უცნობი რისკების შესწავლა** - ახალი ფინანსური ტექნოლოგიების რისკი და პოტენციური გავლენა ხშირად უცნობია, განსაკუთრებით საწყის ეტაპზე. რისკებზე ორიენტირებული მიდგომა ასეთი ტექნოლოგიის გამოყენების საშუალებას არ იძლევა. რისკის დასადგენად ეროვნულ ბანკს შეუძლია რეგულირების ლაბორატორიის გამოყენება. აღნიშნული გულისხმობს ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრულ კონტროლირებად გარემოში ფინანსურ ინსტიტუტის მიერ სხვადასხვა ტესტის ჩატარებასა და შედეგების ზედამხედველთან განხილვას. რეგულირების ლაბორატორია ძირითადად ორიენტირებულია სისტემური რისკების გამოვლენაზე.

ზემოაღნიშნული მიდგომისა და პრინციპების მნიშვნელობა განსაკუთრებით COVID-19-ის შედეგად განვითარებული მოვლენების გამო იზრდება. მათი დანერგვა უზრუნველყოფს დისტანციური არხების განვითარებას, რაც პასუხობს COVID-19-ის გამოწვევებს და იძლევა საფინანსო მომსახურების უსაფრთხოდ მიღების საშუალებას. აღსანიშნავია, რომ ფინანსური ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარების პროცესებში ეროვნული ბანკი ინტენსიურად თანამშრომლობს სექტორის წარმომადგენლებთან და სფეროს ექსპერტებთან.

ფასეულობები

საზედამხედველო მანდატისა და სტრატეგიის შესრულების პროცესში თითოეული ზედამხედველი მოქმედებს შემდეგი ფასეულობების დაცვით:

პროფესიონალიზმი

სფეროს სიღრმისეული ცოდნა და განვითარებისკენ სწრაფვა

- დაკისრებული ფუნქციებისა და მოვალეობების მაღალი ხარისხით შესრულება;
- გადაწყვეტილებების მიღება სრულყოფილი და ღრმა ანალიზის შედეგად;
- მიღებული გადაწყვეტილების პაცივისცემა და შესრულება;
- დროული და პრაქტიკული შედეგების მიღწევა, ასევე, იმის უზრუნველყოფა, რომ კონკრეტული გადაწყვეტილების შედეგად მიღებული სარგებელი განეულ დანახარჯებს აჭარბებდეს.

კეთილსინდისიერება

შესაბამისობა აღიარებულ სოციალურ, ეთიკურ და პროფესიულ სტანდარტებთან

- უფლებამოსილების დაბალანსებული და სამართლიანი გამოყენება;
- მიუკერძოებლობა გადაწყვეტილებების მიღებისას და მოვალეობების შესრულებისას;
- კონფიდენციალურობის დაცვა;

თანამშრომლობა

დაინტერესებულ მხარეებთან სანდო და საიმედო ურთიერთობების ჩამოყალიბების უნარი

- სხვების შეხედულებების პაცივისცემა და დაფასება, როგორც ეროვნული ბანკის შიგნით, ასევე მის გარეთ;
- კოლეგების დახმარება და მათთან თანამშრომლობა მათ მიერ ჯანსაღი გადაწყვეტილებებისა და წარმატებული შედეგების მიღების მიზნით;

გუნდურობა

მუშაობა საერთო მიზნის მისაღწევად

- გუნდის მიზნების შეთანხმებულად განსაზღვრა და მისიის გუნდურად შესრულების აღიარება;
- რესურსების მობილიზება საერთო მიზნის გარშემო და საერთო საქმის შედეგებზე ორიენტირება;
- ეფექტური მუშაობა გუნდში, გუნდის წევრების ნდობა ერთმანეთის მიმართ, მხარდაჭერა და სამუშაო პროცესში კომფორტის შექმნა;

გამჭვირვალობა

ღიაობა რეგულირებად სუბიექტებთან, სხვა დაინტერესებულ მხარეებსა და საზოგადოებასთან კანონმდებლობით განსაზღვრული კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით

- შეფასებებისა და შენიშვნების მიღება, დამუშავება და შესაბამისი კორექტირებების განხორციელება;
- საჯარო ინფორმაციასთან ნებისმიერი დაინტერესებული მხარის დაშვება კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

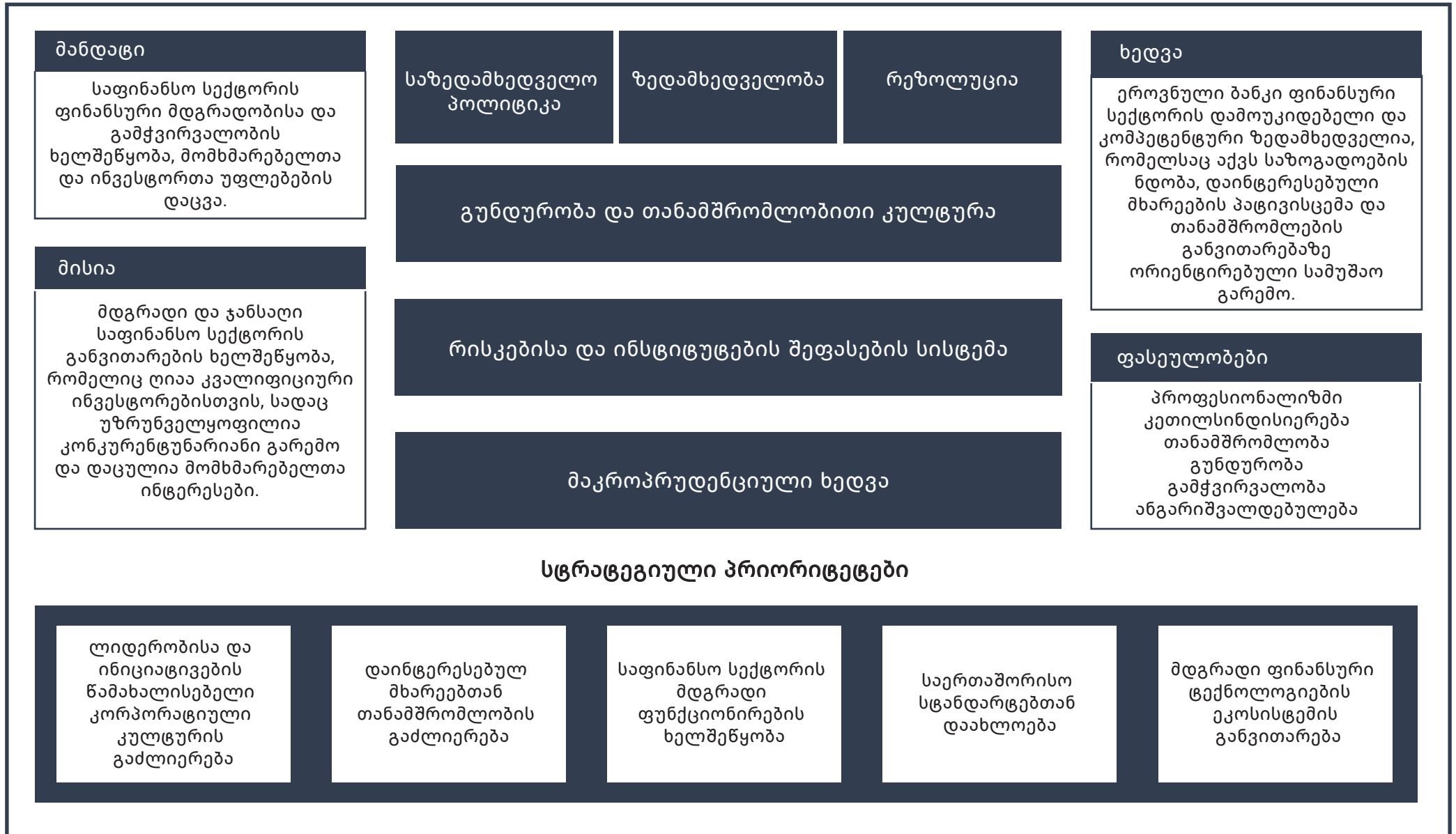
ანგარიშვალდებულება

საკუთარ გადაწყვეტილებებსა და შედეგებზე პასუხისმგებლობა

- რთული გადაწყვეტილებებისა და ქმედებების განხორციელების აუცილებლობის შემთხვევაში, მსგავსი გადაწყვეტილებების მიღება;
- იმავე ან იმაზე უფრო მაღალი სტანდარტებით მოქმედება, რითაც ხელმძღვანელობენ რეგულირებადი სუბიექტები;
- კრიტიკული შენიშვნების მიმღებლობა და სწრაფი რეაგირება საკუთარ საქმიანობაში აღმოჩენილ ხარვეზებზე.

საოპერაციო მოდელი

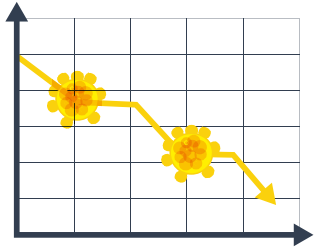
საზედამხედველო ფუნქციის საოპერაციო მოდელი

საოპერაციო გარემოს ახალი გამოწვევები

ქვემოთ ჩამოთვლილი, საოპერაციო გარემოსთვის დამახასიათებელი ახალი ტენდენციები და გამოწვევები გავლენას ახდენს საფინანსო სექტორზე და, შესაბამისად, საზედამხედველო სტრატეგიაზე.

კორონავირუსი

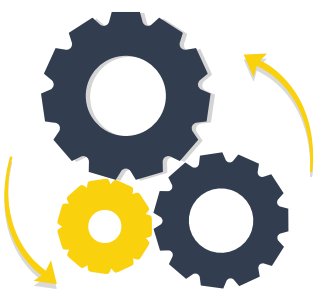
- კორონავირუსის უარყოფითი გავლენა ეკონომიკაზე;
- ფინანსური ინსტიტუტების შემცირებული რისკის აპეტიტი სესხების გაცემაზე;
- უმოქმედო სესხების პოტენციური ზრდა;
- დისტანციური არხების გამოყენების გაზრდილი მნიშვნელობა.

არაფინანსური რისკები

- ფინანსური ინსტიტუტების კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის მიმართ გაზრდილი მოლოდინები;
- გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობითი (ESG) რისკების, მათ შორის გენდერულ თანასწორობასთან, კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკების ზრდა;
- გაზრდილი დამოკიდებულება ინფორმაციულ ტექნოლოგიებზე და კიბერუსაფრთხოების გაზრდილი რისკები.

ცვლილებები ინდუსტრიაში

- მომგებიანობის მარჯების შემცირება და მოსალოდნელი ცვლილებები ბიზნეს მოდელში;
- კონკურენციის ზრდის პარალელურად ფინანსური ინსტიტუტების მიერ ინოვაციების გამოყენების ზრდა;
- ფინანსური, საზედამხედველო და რეგულაციური ტექნოლოგიების, ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების ზრდა, ცვლილებები ფინანსური შუამავლების როლში, მყისიერი ელექტრონული გადახდების და ცენტრალური ბანკების ციფრული ვალუტების განვითარება.

პოლიტიკური გარემო

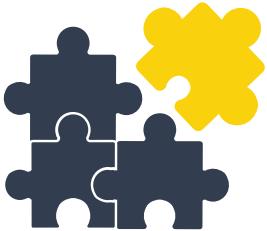
- პოლიტიკური ცვალებადობის გავლენა ფინანსური ინსტიტუტების საქმიანობისა და ეროვნული ბანკის სამომავლო სტრატეგიაზე;
- დამოუკიდებლობის პრინციპის დაცვით, მთავრობასთან და პარლამენტთან უფრო მჭიდრო თანამშრომლობის საჭიროება.

გლობალიზაცია

- ფინანსური ინსტიტუტებისა და საბანკო ჯგუფების გაფართოების სტრატეგიები ქვეყნის ფარგლებს გარეთ;
- ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრულ დირექტივებთან და ბაზელის კომიტეტის სტანდარტებთან დაახლოების პროცესები;
- ბაზელის საკონსულტაციო ჯგუფის, აღმოსავლეთ და ცენტრალური ევროპის საბანკო ზედამხედველობის ჯგუფისა და სხვა ორგანიზაციების წევრობა;
- ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების საჭიროება.
- მოწინავე და სანდო უცხოური ფინანსური ინსტიტუტების ბაზარზე შემოსვლის პერსპექტივები;
- ეროვნული ბანკის მიერ ვირტუალური ვალუტის გამოცემის პერსპექტივები.

თანამშრომლობითი კულტურა

- სინერგიისა და ინფორმაციის გაცვლითი კულტურის ამაღლების მოლოდინებისა და საჭიროებების ზრდა;
- ქვეყნის სხვადასხვა ინსტიტუტთან, მათ შორის, კონკურენციის სააგენტოსთან, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სააგენტოსთან, აუდიტორებთან, სამინისტროებთან, პარლამენტთან და ა.შ. თანამშრომლობის გაღრმავების საჭიროება;
- ქვეყნის ფარგლებს გარეთ თანამშრომლობის გაღრმავების საჭიროება: სხვადასხვა ქვეყნის საზედამხედველო ორგანოსთან მემორანდუმის გაფორმება, საერთაშორისო ჯგუფების წევრობა.

სტრატეგიული პრიორიტეტები

ლიდერობის და ინიციატივების წამახალისებელი კორპორატიული კულტურის გაძლიერება

ლიდერობის კულტურის გაძლიერება და ინიციატივების წახალისება

- საზედამხედველო თემატიკის მრავალმხრივი რაკურსით განხილვის მიზნით, ახალი ინიციატივების წახალისება ყველა რგოლის თანამშრომლებში.
- ლიდერობის კულტურის გაძლიერება თანამშრომლების უფლებამოსილების და მათზე დაკისრებული პასუხისმგებლობების ზრდით. ამ მიზნით, შესაბამისი პოლიტიკა-პროცედურების შემუშავება.
- თანამშრომლობისა და ინფორმაციის გაცვლის, შიდა ტრენინგებისა და სწავლების (coaching) კულტურის წახალისება.

რისკების მართვის შეფასების გაძლიერება

- ზედამხედველების მიერ რისკების იდენტიფიცირებისა და პრობლემებზე საპასუხო გამოსავლების რეგულირებადი სუბიექტებისგან შეთავაზების პრაქტიკის წახალისება.
- რეგულირებადი სუბიექტების რეგულაციებთან შესაბამისობის შემოწმების პარალელურად, რისკების მართვის ხარისხობრივი შეფასების გაძლიერება.

ზედამხედველების უფლებამოსილების ზრდა და გაძლიერება

- რეგულირებას დაქვემდებარებულ სუბიექტებთან, მათ შორის, სუბიექტების უმაღლეს მენეჯმენტთან, სამეთვალყურეო საბჭოსთან, საბჭოს დამოუკიდებელ წევრებთან და კომიტეტებთან კომუნიკაციის პროცესში ზედამხედველის როლის, პასუხისმგებლობებისა და ანგარიშვალდებულებების მაქსიმალური ზრდა.
- ზედამხედველობის პროცესში გამოვლენილ გამოწვევებზე საპასუხოდ სამუშაო ჯგუფების შექმნისა და გადაწყვეტილებების ერთობლივად მიღების წახალისება.

თანამშრომელთა საქმიანობის შეფასების სამართლიანი სისტემის უზრუნველყოფა

- თანამშრომელთა შეფასების დანერგვა, რომელიც მოიცავს როგორც მენეჯერების მიერ თანამშრომელთა, ისე თანამშრომლების მიერ მენეჯერების შეფასებას.
- თანამშრომელთა მოტივაციის, წახალისებისა და აღიარების კულტურის გაძლიერება საქმიანობის ყველა ეტაპზე.

ცალანდების მოზიდვა და შენარჩუნება

- ზრდასა და განვითარებაზე მოტივირებულ თანამშრომელთა აყვანის პროგრამის დანერგვა.
- არსებულ თანამშრომელთა პროფესიული კმაყოფილების უზრუნველყოფა და მათი შენარჩუნება.
- შესაბამისი უნარების გაუმჯობესებისთვის საჭირო საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობის შესაძლებლობების ზრდა.

სტრატეგიული პრიორიტეტები

დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობის გაძლიერება

კომუნიკაციის არხების გაუმჯობესება

- საზედამხედველო მიმართულებით საჯაროობის ზრდა, მათ შორის, ზედამხედველობასთან დაკავშირებული ნორმატიული აქტების პროექტების გამოქვეყნებისა და კონსულტაციების პრაქტიკის გაუმჯობესება.
- ეროვნული ბანკის ოფიციალური ვებ-გვერდის დახვეწა.
- საზედამხედველო სტრატეგიის გამოქვეყნების პრაქტიკის დანერგვა.
- საჯარო პროფესიონალურ ფორუმებსა და დისკუსიებში მონაწილეობა.
- კვლევითი და ანალიტიკური ნაშრომების გამოქვეყნება.

სინერგიის მიღწევის მიზნით, ეროვნულ ბანკში თანამშრომლობის, შეფასებისა და გადაწყვეტილებების მიღების ჩარჩოს დახვეწა

- ფინანსური სექტორის კომპლექსურობის ზრდასთან ერთად, ეროვნული ბანკის არსებულ სტრუქტურულ ერთეულებს შორის (საბანკო და არასაბანკო, ფასიანი ქაღალდების ბაზრებისა და საგადახდო სისტემის ზედამხედველობის, სპეც-რისკების, პოლიტიკის, ფულის გათვთრების ინსპექტირების, ფინანსური სტაბილურობის და სხვა) ინფორმაციის მიმოცვლის პრაქტიკის გაუმჯობესება.
- ინფორმაციის გაცვლასთან დაკავშირებული შიდა პოლიტიკა-პროცედურების მიღება/დახვეწა.
- საზედამხედველო შეფასებებისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესების ფორმალიზება, რაც, მათ შორის, მოიცავს საზედამხედველო გეგმების დამტკიცების, ფინანსური სექტორის კომიდეცისა და სხვა ჩართული ერთეულების როლების განსაზღვრას.
- რისკების შეფასების საერთო პროგრამის (GRAPE) დოკუმენტის განახლება, რაც მათ შორის გულისხმობს როგორც სახელმძღვანელოს განახლებას, ასევე, შეფასების პროცესების ფორმალიზაციას და შიდა პროცედურის შემუშავებას, რომელიც დეტალურად განსაზღვრავს პროცესის მიმდინარეობას, ჩართულ სტრუქტურულ ერთეულებსა და ვადებს და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესებს.
- მაქსიმალური სინერგიის უზრუნველყოფის მიზნით, ეფექტიანი ორგანიზაციული სტრუქტურის უზრუნველყოფა.

დაინტერესებულ მხარეებთან პირდაპირი კომუნიკაციის გააქტიურება

- პირდაპირი კომუნიკაციის გაღრმავება ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სუბიექტებსა და დაინტერესებულ მხარეებთან, გარე აუდიტორებთან, საჯარო დაწესებულებებთან, სხვა ქვეყნების ზედამხედველებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.
- ქვეყნის შიგნით ინსტიტუტებთან თანამშრომლობის გაღრმავება (მათ შორის, საქართველოს კონკურენციის სააგენტო, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სააგენტო, სამინისტროები, პარლამენტი და სხვა), მათ შორის ურთიერთშეთანხმების მემორანდუმების გაფორმება შესაბამის უწყებებთან.
- ეროვნულ ბანკში რეგისტრაციისა თუ ლიცენზიის მიღების მსურველი პირებისათვის ინფორმაციის მარტივად ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

სტრატეგიული პრიორიტეტები

საფინანსო სექტორის მდგრადი ფუნქციონირების ხელშეწყობა

■ საზედამხედველო პრაქტიკის ინსტიტუციონალიზაცია

- კომერციული ბანკების მსგავსად, ზედამხედველობას დაქვემდებარებული სხვა სუბიექტების ზედამხედველობის რეჟიმის პროპორციული გადაყვანა რისკზე დაფუძნებულ პრინციპებზე.
- რისკების შეფასების პრაქტიკისა და საზედამხედველო პოლიტიკის პროპორციულად გავრცელება კომერციული ბანკების მსგავსად ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სხვა სუბიექტებზე.
- ეროვნული ბანკის შიდა პოლიტიკა-პროცედურების გაუმჯობესება რისკზე დაფუძნებული ზედამხედველობისა და პრინციპებზე დაფუძნებული რეგულირების შესაბამისად.
- საზედამხედველო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მმართველობის გაძლიერება, პროცესში ჩართული თანამშრომლების როლების ზრდა, ანგარიშვალდებულების ჩარჩოს დახვეწა და პროცესის ოპტიმიზაცია.
- საზედამხედველო ინფორმაციის დამუშავების პროცესებისა და ინსტრუმენტების გაუმჯობესება.
- სექტორული კვლევების მომზადება.

■ საზედამხედველო კაპიტალის სტანდარტების დახვეწა კომერციული ბანკებისათვის

- საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის ზრდა და კაპიტალთან დაკავშირებული სტანდარტების დახვეწა:
 - კომერციული ბანკებისთვის საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის ზრდა ეკონომიკის ციკლორობისა და ფინანსური სტრესის გათვალისწინებით.
 - კაპიტალის ინსტრუმენტების კრიტერიუმების დახვეწა მათ მიერ ზარალების შთანთქმის ფუნქციის გაძლიერების მიზნით.
- რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების მიდგომების განახლება, მათ შორის საკრედიტო რისკის შეწონვის სტანდარტიზებული მიდგომის განახლება, საოპერაციო რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისთვის, საბაზრო რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისათვის და კონტრაგენტთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკისთვის დამატებითი მეთოდოლოგიის შემოღება.
- სექტორული კონტრციკლური კაპიტალის ბუფერის შემოღება არაჰეჯირებული მსესხებლებისთვის.
- სტრეს-ტესტების სახელმძღვანელოს განახლება განახლებული დარეზერვების წესის მიხედვით და საოპერაციო სტრეს ტესტების მოთხოვნების შემუშავება.

■ გაჭანსალებისა და რეზოლუციის ჩარჩოს ელემენტების განვითარება

- კომერციული ბანკების მიერ შემუშავებული პირველი გაჭანსალების გეგმების შესწავლა და შენიშვნების კომუნიკაცია.
- ეროვნულ ბანკში პირველი რეზოლუციის გეგმების მომზადება და სარეზოლუციო ინსტრუმენტების აღსრულების გასაუმჯობესებელი სამუშაოების ჩადარება.

- საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა და მსოფლიო ბანკის ერთობლივი მისიის ფარგლებში (FSAP) მიღებულ რეკომენდაციებზე დაყრდნობით და პრაქტიკაში გამოვლენილი საჭიროებებიდან გამომდინარე, მუშაობის გაგრძელება სამართლებრივი ჩარჩოს და სხვა ტექნიკურ-პროცედურული ნაწილის სრულყოფა-განვითარებაზე
- უწყებათაშორისი ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტის ფარგლებში შესაბამისი სამუშაოების დაგეგმვა და შესრულება.
- გაჭანსაღებისა და რეზოლუციის პროცესებთან დაკავშირებით დაინტერესებულ მხარეებთან (ბანკები, სარეგისტრაციო კომპანიები, უწყებათაშორისო ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტი, ინვესტორები და სხვა) თანამშრომლობის გაძლიერება.

■ კორპორაციული მართვისა და რისკების მართვის ეფექტიანი ფუნქციონირების ხელშეწყობა

- სამეთვალყურეო საბჭოებში დამოუკიდებელი წევრების როლის გაძლიერება და მათი დამოუკიდებლობის შეფასების პრაქტიკების გაუმჯობესება.
- ინტერესთა კონფლიქტთან დაკავშირებული საკითხების დახვეწა.
- ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სუბიექტებში რისკების მართვის გაძლიერების ხელშეწყობა, შიდა აუდიტორების გაძლიერება და მათთან თანამშრომლობის ჩარჩოს ჩამოყალიბება.
- კომერციული ბანკების საკრედიტო რისკების მართვის მართვის გაუმჯობესების მიზნით:
 - საკრედიტო რისკების მართვის დებულების და მასში ძირითადი პრინციპების განსაზღვრა.
 - კრედიტების კონცენტრაციისა და მსხვილი რისკების შესახებ განახლებული დებულების შესაბამისად, ურთიერთდაკავშირებულ მსესხებელთა ჯგუფების განსაზღვრის თაობაზე პოლიტიკის შემუშავება და პრაქტიკაში დანერგვა.
 - არაჯერირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის (CICR) ჰეჯირების გაიდლაინისა და ანგარიშგების განახლება
 - დეველოპერებისა და მშენებლობის პროცესში არსებული უძრავი ქონების გაიდლაინის დახვეწა და გასაჯაროება.
- საოპერაციო და კიბერ-რისკების მართვის გაუმჯობესების მიზნით:
 - საოპერაციო და კიბერ-რისკების ინფორმაციის ანალიზისა და გაზიარების ცენტრის შექმნა.
 - ღრუბლოვანი გამოთვლითი მოდელის საზედამხედველო პრინციპების განსაზღვრა.
 - საინფორმაციო სისტემების აუდიტორთა კრიტერიუმების და ბიზნეს უწყვეტობის მართვის დეტალური მოთხოვნების განსაზღვრა.

■ არაფინანსური რისკების მართვის სტანდარტების გაძლიერება

- გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) სტანდარტების, მათ შორის, კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკების მართვისა და სხვა კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობასთან (CSR) დაკავშირებული სტანდარტების გათვალისწინება საზედამხედველო პროცესებში, მათ შორის კორპორაციული მართვის კოდექსში და შეფასებაში.
- არაფინანსურ რისკებთან მიმართებაში ცნობიერების ზრდის ხელშეწყობა როგორც ეროვნული ბანკის შიგნით, ისე ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სუბიექტებში.
- ფინანსური ორგანიზაციების მიერ სესხის/კრედიტის ამოღებასთან დაკავშირებული ეთიკის კოდექსის მიღება.

■ არასაბანკო დაწესებულებების საზედამხედველო ჩარჩოს დახვეწა და განვითარება

- ახალი ციპის საფინანსო ინსტიტუტის - მიკრო ბანკების საზედამხედველო ჩარჩოს დანერგვა.
- ფაქტორინგული ოპერაციების განმახორციელებელი პირებისა და სალიზინგო კომპანიების ეროვნული ბანკის რეგულირების დაქვემდებარებაში მოქცევა და ამ მიზნით შესაბამისი საზედამხედველო ჩარჩოს შემუშავება. საჯარო უწყებებთან თანამშრომლობა ფაქტორინგული ოპერაციებისთვის ერთიანი ელექტრონული ბაზის და გარიგებების პლატფორმის შექმნის მიზნით.
- მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების დროებითი ადმინისტრაციის რეჟიმის ჩარჩოს დანერგვა.
- მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის გადახდისუნარიობისა და გაკოდრების სპეციალური კანონმდებლობის შემუშავება.
- მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის საოპერაციო რისკების, კიბერუსაფრთხოებისა და კორპორაციულ მართვასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შემუშავება.
- ვალუდის გადამცვლელი პუნქტების მარეგულირებელი ჩარჩოს დახვეწა. უნაღდო ვალუდის გადამცვლელი პუნქტების მარეგულირებელი ჩარჩოს შემუშავება.

სტრატეგიული პრიორიტეტები

საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება³

ასოცირების შესახებ შეთანხმებით განსაზღვრულ დირექტივებთან დაახლოება⁴

- საკრედიტო ინსტიტუტების საქმიანობისა და კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ დირექტივა და რეგულაცია⁵, მათ შორის:
 - ადმინისტრაციისა და აქციონერების შესაფერისობის კრიტერიუმების დახვეწა;
 - საბანკო ლიცენზირებისა და კომერციული ბანკის მნიშვნელოვანი წილის შეძენის ჩარჩოს დახვეწა;
 - კონსოლიდირებული ზედამხედველობის წესის მიღება.
- ფინანსური კონგლომერატების დამატებითი ზედამხედველობის შესახებ დირექტივა.
- სამომხმარებლო კრედიტების შესახებ და დისკანციური მარკეტინგის შესახებ დირექტივები.

ადგილობრივი ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების გადაყვანა საერთაშორისო ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტებზე

- კომერციულ ბანკებთან თანამშრომლობით, კომერციული ბანკებისათვის ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებზე დაფუძნებული ანგარიშგების ფორმების დანერგვა.
- გარე აუდიტორებთან თანამშრომლობა ეფექტური კომუნიკაციის ჩარჩოს საფუძველზე და მათი დამოუკიდებლობის ხელშეწყობა/უზრუნველყოფა.
- აქციების კლასიფიკაციისა და დარეზერვების წესის განახლება (IFRS-თან შესაბამისობის გაუმჯობესება) და შესაბამისი სამუშაოების ჩატარება (მათ შორის რაოდენობრივი შეფასება (QIS)).
- ფასს 9-ის (IFRS 9) დანერგვის მონიტორინგის გაძლიერება.
- საზედამხედველო კოეფიციენტებისათვის პრუდენციული ფილტრების შემუშავება.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის სტანდარტების დანერგვა

- ეფექტიანი საბანკო ზედამხედველობის ძირითად პრინციპებთან მაღალი ხარისხის შესაბამისობის მიღწევა და FSAP-ის ფარგლებში მიღებული რეკომენდაციების შესრულება.
- კაპიტალის ადეკვატურობის სტანდარტების ბაზელის კომიტეტის რეკომენდაციებთან შესაბამისობაში მოყვანის უზრუნველყოფა.
- ბაზელის სხვა სტანდარტების პროპორციულად⁶ შემოღება.

³ აღნიშნული პრიორიტეტებში ჩამოთვლილ სტანდარტებთან დაახლოება გულისხმობს მათი შემოღების პროცესში ქვეყნის კონტექსტის, პროპორციულობის და რელევანტურობის გათვალისწინებას.

⁴ დოკუმენტი არ მოიცავს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის წარმომადგენელთა და საგადახდო მომსახურების პროვაიდერების ზედამხედველობასთან დაკავშირებულ საკითხებს. შესაბამისად, დოკუმენტში მოცემული არ არის ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებული დირექტივები და რეგულაციები.

⁵ საზედამხედველო კაპიტალის სტანდარტების დახვეწის ასპექტები იხ. საფინანსო სექტორის მდგრადი ფუნქციონირების ხელშეწყობის სტრატეგიულ პრიორიტეტებში.

⁶ ბაზელის სტანდარტების უმრავლესობა გლობალურად სისცემურ ბანკებს შეეხება, თუმცა განსაზღვრავს პროპორციულობის პრინციპს, რომელიც გულისხმობს აღნიშნული სტანდარტების უფრო მცირე და ნაკლებ კომპლექსური ბანკებისთვის მორგებას.

■ კონკურენციის იმპლემენტაციისა და ხელშეწყობის პოლიტიკის დახვეწა და განვითარება

- კონკურენციის შესახებ კანონის საფუძველზე გამოცემული კონკურენციის იმპლემენტაციასთან დაკავშირებული სტანდარტების შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შემუშავება და გამოცემა კომერციული ბანკებისთვის, რომლებიც მათ შორის მოიცავს შემდეგ სტანდარტებს:
 - ბაზრის ანალიზისა და კონცენტრაციის შესახებ შეფასებების წარდგენისა და მისი განხილვის წესებსა და პროცედურებს.
 - კონკურენციის შესაძლო დარღვევასთან დაკავშირებული საქმის მოკვლევის, საჩივრის/განცხადების წარდგენისა და განხილვის წესებს.
- საბანკო ჯგუფებში ჯვარედინი გაყიდვების, ჯგუფის წევრებს შორის ტრანზაქციებისა და ინტერესთა კონფლიქტის საკითხებთან დაკავშირებული სხვა საკითხების მონიტორინგის გაძლიერება.
- კონკურენციის ხელშეწყობის პოლიტიკის დახვეწა და განვითარება, მათ შორის, მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის ელემენტების დახვეწისა და განვითარების გზით (იხ. მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარების სტრატეგიული პრიორიტეტების ამოცანები)

სტრატეგიული პრიორიტეტები

მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარება

ღია საზედამხედველო მიდგომები

- ღია რეგულირების პრინციპების განვითარება, ახალი მიდგომების განხილვისა და მათი კონტროლირებად გარემოში ტესტირებისათვის მზაობა.
- რისკებზე ორიენტირებული პრინციპების ახალ ტექნოლოგიებზე გავრცელება.
- ფინანსური ინოვაციების ოფისის, როგორც ფინანსური ინოვაციების საზოგადოებასთან მთავარი კომუნიკაციის არხის, განვითარება.
- ინოვაციური ბიზნეს-მოდელების მქონე სუბიექტების საფინანსო ბაზარზე შემოსვლის ბარიერების შემსუბუქება.
- ფინანსური ინოვაციების საზოგადოების კონსოლიდირება და განვითარების ხელშეწყობა.
- პროგრესულ საზედამხედველო საზოგადოებასთან თანამშრომლობა და გამოცდილების გაზიარება.

ღია ბანკინგის განვითარება

- ფინანსური სექტორის მომხმარებლის საჭიროებების გათვალისწინებით, სხვადასხვა ფინანსური ინსტიტუტების სერვისების ერთმანეთთან ინტეგრირების შესაძლებლობის წახალისება. მომხმარებლის მიერ პირადი ფინანსური მონაცემების გამოყენებისა და კონტროლის შესაძლებლობების გაზრდა.
- ღია აპლიკაციის პროგრამირების ინტერფეისის (OpenAPI) გამოყენების ხელისშეწყობა, როგორც საბანკო სივრცეში, ასევე, მის გარეთ.
- ელექტრონულ სივრცეში ფინანსური ინფორმაციისა და სერვისების დინამიური სტანდარტიზაცია.
- მანქანურად წაკითხვადი მონაცემების განვითარება.

ციფრული ბანკინგის განვითარება

- ფინანსურ სერვისებზე წვდომის გაზრდისათვის, ტექნოლოგიური შესაძლებლობების გამოყენება და ციფრული საბანკო არხების განვითარების ხელშეწყობა.
- ციფრული ბანკის ლიცენზირების ჩარჩოს შემუშავება.
- საბანკო სერვისების ელექტრონული არხებით მიწოდების ხელშეწყობა.
- ღრუბლოვანი არქიტექტურის მონაცემთა შენახვის და დამუშავების მდგრადი განვითარება.
- მოდულარული საბანკო მოდელის განვითარება.
- ციფრული ბანკისთვის კიბერუსაფრთხოების ჩარჩოს განვითარება.

რეგულირების ლაბორატორია

- უცნობი რისკების შესასწავლად კონტროლირებადი გარემოს შექმნა და რეგულირების ლაბორატორიის გამოყენება, მათ შორის, არარეგულირებულ სუბიექტებთან მიმართებით.

- სხვადასხვა ტექნოლოგიის რისკების გამოცდის ჩარჩოს შემუშავება.
- ცდების შედეგების ანალიზი და, საჭიროების შემთხვევაში, მათი საზედამხებდველო ჩარჩოში და მიდგომებში ასახვა.
- გლობალური რეგულირების ლაბორატორიის შექმნის ინიციატივის ფარგლებში სხვა ქვეყნის ზედამხებდველებთან თანამშრომლობა.
- რეგულირების ლაბორატორიის გამოყენების არეალის გაფართოება.

■ ეროვნულ ბანკში მონაცემთა ანალიზისა და სუპტექის (SupTech) განვითარების ხელშეწყობა

- მონაცემთა ანალიზის გაუმჯობესების ხელშეწყობა, მათ შორის, სუპტექ ინსტრუმენტების მეშვეობით.
- საკრედიტო რეესტრის განვითარება. მონაცემთა ხარისხის გაუმჯობესება და საზედამხებდველო ფორმების ოპტიმიზებისათვის გამოყენება.
- მეგა მონაცემების (BigData) მოდელირება და მისი საზედამხებდველო პროცესში გამოყენება.
- XBRL (Extensible Business Reporting Language) მონაცემთა გაცვლის სტანდარტზე საზედამხებდველო ინფორმაციის გადაცანა.
- რისკის ანალიტიკური ცხრილების (ე.წ. dashboards) განვითარება.

■ მოდელის განვითარება

- ფინანსებზე წვდომის გასაუმჯობესებლად მონაცემთა დამუშავების ხელშეწყობა მანქანური სწავლებისა და ხელოვნური ინტელექტის მოდელის განვითარება, განსაკუთრებით საცალო სექტორისათვის.
- სტატისტიკური და ხელოვნური ინტელექტის მოდელის მდგრადი განვითარებისათვის საზედამხებდველო ჩარჩოს შექმნა.
- მოდელის ეთიკური გამოყენების პრინციპების განვითარება.
- მოდელის პროდუქტიული გამოყენებისათვის ხელსაყრელი ნიადაგის შექმნა, მათ შორის, მონაცემთა ხარისხის ამაღლებითა და ღია ბანკინგის განვითარებით.
- IFRS 9-ის მიზნებისათვის მოდელის ხარისხობრივი მაჩვენებლების, შედარებითობის და თავსებადობის გაუმჯობესება. საკრედიტო რეესტრის მონაცემების მეშვეობით IFRS მოდელისათვის საზედამხებდველო სეგმენტური მაჩვენებლების განსაზღვრა.

■ საგადახდო სისტემების მოდერნიზაცია

- ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუტა:
 - ციფრული ტექნოლოგიების განვითარების ფონზე ფინანსური პროდუქტები და მათი მომხმარებელამდე მიწოდების არხები გადაზრებას მოითხოვს, რაც ხშირად რადიკალური ცვლილებების საჭიროებას წარმოაჩენს. ბოლო წლებში კერძო თოკენიზებული ფულის განვითარება არსებული ნაღდი და უნაღდო ფულის ტექნოლოგიების შემდგომი განვითარების საჭიროებას უსვამს ხაზს. ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუტა ფულის უძველესი ტექნოლოგიის ევოლუციის ერთ-ერთი თანამედროვე კანდიდატია.

- ადგილობრივი ბაზრის თავისებურების გათვალისწინებით, ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუდის სხვადასხვა ტექნოლოგიებს დანერგვის შესაძლებლობების მოკვლევა.
- ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუდის მოთხოვნების ჩამოყალიბება და საჯარო განხილვების დაწყება. საერთაშორისო დონორ ორგანიზაციებთან და ტექნოლოგიურ ფირმებთან კონსულტაციების დაწყება.
- ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუდის შესაძლო რისკების შესწავლა, მიდიგაციის ღონისძიებების შემუშავება. დანერგვის პროცესში რეგულირების ლაბორატორიის ინსტრუმენტის გამოყენების შესაძლებლობის შესწავლა.
- მყისიერი გადახდების სისტემის დანერგვა
 - ახალი, მყისიერი და უწყვეტი (24/7) გადახდების სისტემის ჩამოყალიბება, რაც საფინანსო სექტორში ინოვაციური ეკოსისტემის გაძლიერებას შეუწყობს ხელს;
 - საგადახდო სისტემების ინფრასტრუქტურა, რომელიც, ერთი მხრივ, ხელს შეუწყობს დახმარების პროგრამების გაძლიერებას მცირე ზომის საწარმოებისთვის, ხოლო, მეორე მხრივ, აღნიშნული საწარმოებისთვის გაზრდის ფულად სახსრებზე ხელმისაწვდომობას.
- ევროპის და სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან საგადახდო სისტემების ინტეგრაციის პოტენციალის გამოკვლევა

საზედამხედველო სტრატეგიის შესრულების რისკები

საზედამხედველო სტრატეგიის მომზადებასთან ერთად მნიშვნელოვანია იმ რისკების იდენტიფიცირება, რომლებმაც შესაძლოა, გამოიწვიოს სტრატეგიის შეუსრულებლობა ან მოდიფიცირება, მათ შორის, აღსანიშნავია შემდეგი რისკები:

- ფორსმაჟორული სიჭუაცების ან ეროვნული ბანკისათვის მოულოდნელი სხვა გარე ფაქტორებით გამოწვეული ისეთი სახის ცვლილებები პრიორიტეტებში, რომლებიც არ იყო გათვალისწინებული საზედამხედველო სტრატეგიაში;
- სტრატეგიის აღსრულებისთვის საჭირო აუცილებელი თანამშრომლების მოზიდვისა და შენარჩუნების რისკები;
- ეროვნული ბანკის ინფრასტრუქტურის (შენობა და ტექნოლოგიები, მათ შორის, უსაფრთხოება, კონფიდენციალური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა) იმგვარი ხარვეზები/დაზიანება ან არქონა, რაც აფერხებს ეროვნული ბანკის ნორმალური საქმიანობის პროცესებს.

ეროვნული ბანკის დინამიკური საოპერაციო გარემოსთვის დამახასიათებელმა ცენდენციებმა, გამოწვევებმა⁷ და ზემოაღნიშნულმა რისკებმა, შესაძლოა, გარკვეული გავლენა იქონიოს ამ დოკუმენტით განსაზღვრულ პრიორიტეტებზე, დაგეგმილ ცვლილებებსა და მათი შესრულებისთვის განსაზღვრულ ვადებზე. ასეთ გამოწვევებზე სათანადო რეაგირებისა და საზედამხედველო მანდატის ეფექტურად შესრულების მიზნით, ეროვნული ბანკი იცოვებს უფლებას შეცვალოს/დააკორექტიროს აღნიშნული პრიორიტეტები ან/და მათი შესრულების ვადები.

სტრატეგიის განახლების პერიოდულობა

საზედამხედველო სტრატეგიის დოკუმენტი განახლდება ყოველწლიურად. აღნიშნული გულისხმობს არა საზედამხედველო პრიორიტეტების ყოველწლიურ ცვლილებას, არამედ აღნიშნული პრიორიტეტების მიღწევის გეგმის/ვადების შესაძლო ცვლილებებს, რათა ეფექტურად მოხდეს საზედამხედველო მანდატისა და მისიის შესრულება

⁷ იხ. გვ. 9 საოპერაციო გარემოს ახალი გამოწვევები

ცვლილებების გეგმა

ცვლილებების გეგმით განსაზღვრულ სტანდარტებსა და რეგულაციებს ეროვნული ბანკის საზედამხედველო ჩარჩო უმეტესწილად უკვე მოიცავს. თუმცა, საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებისა და სტანდარტების მუდმივი დახვეწისა და მსოფლიო და ადგილობრივი ტენდენციების ცვლილებების პარალელურად, ეროვნული ბანკი მუდმივად ანახლებს და სრულყოფს ზედამხედველობასთან დაკავშირებულ მარეგულირებელ ჩარჩოს. აღნიშნული ცვლილებების გეგმა, მათ შორის სწორედ საზედამხედველო ჩარჩოს დახვეწისა და განახლებების მიმართულებებსა და შესაბამის ვადებსაც განსაზღვრავს.

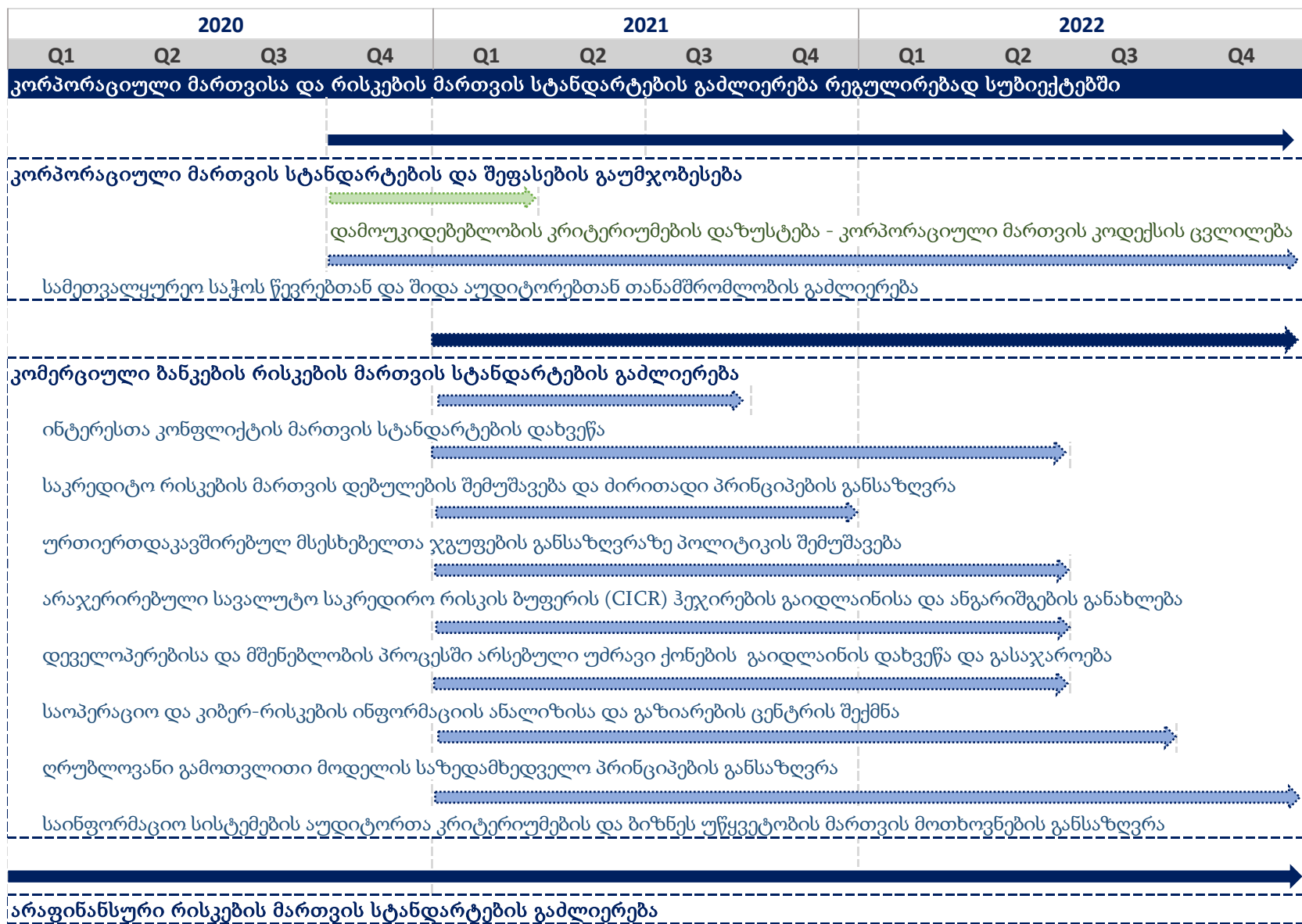
ეროვნული ბანკის საზედამხედველო პრიორიტეტები 3 წლის (2020-2022 წლების) განმავლობაში უცვლელი იქნება. აქვე აღსანიშნავია, რომ სტრატეგიის ყოველწლიური დოკუმენტი განსაკუთრებულ აქცენტს აკეთებს მომდევნო 12-18 თვის პერიოდში დაგეგმილ საზედამხედველო პრიორიტეტების ძირითად ამოცანებზე და ცვლილებებზე. ეს ერთი მხრივ ხელს უწყობს პროაქტიულად მივანდოთ მიმდინარე პრიორიტეტების შესახებ ინფორმაცია დაინტერესებულ მხარეებს და, მეორე მხრივ, გვეხმარება მაქსიმალურად ეფექტურად დაიგეგმოს ეროვნული ბანკის მხრიდან პრიორიტეტების შესრულებისთვის საჭირო სამუშაოები.

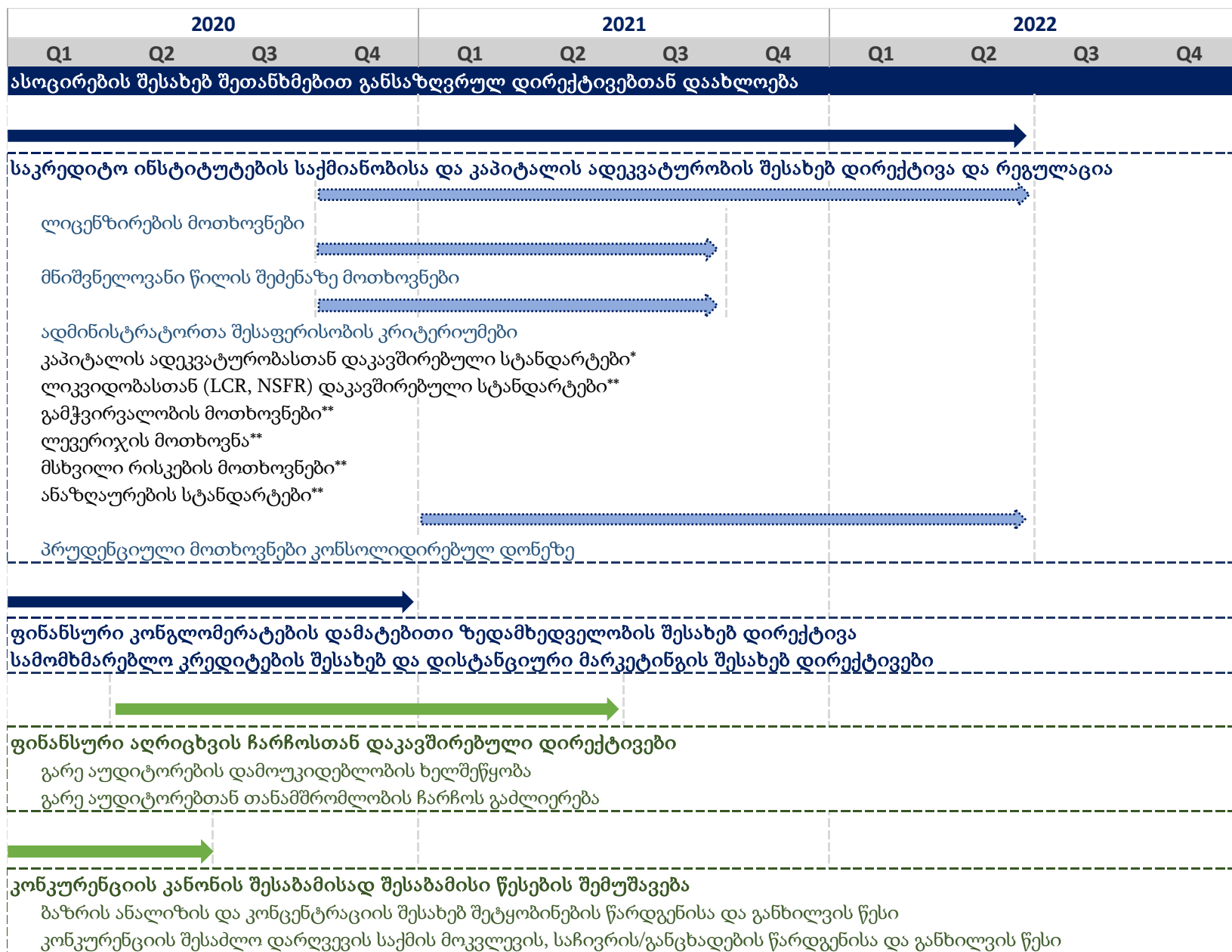
გამოყენებული ნიშნულების განმარტება:

- ცვლილების მიღების ვადა
- ცვლილების ქვეკომპონენტის მიღების ვადა
- მიღებული ცვლილება
- ცვლილების მიღებული ქვეკომპონენტი

2020				2021				2022			
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
რეზოლუციის ჩარჩოს დანერგვა											
											
რეზოლუციის სტრუქტურული ერთეულის შექმნა სეზ-ში											
											
სეზ-ის რეზოლუციის კომიტეტის შექმნა და შესაბამისი წესის მიღება											
											
კომერციული ბანკის კრიტიკული ფუნქციების განსაზღვრისა და შეფასების წესი გაჯანსაღების გეგმის შემუშავებასთან დაკავშირებული წესები ფინანსური სტაბილურობის უწყებათაშორისი კომიტეტის შექმნა და დებულების მიღება ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულების შეფასების წესები დროებითი ბანკის ლიცენზირების წესი რეზოლუციის რეჟიმში მყოფი კომერციული ბანკის მნიშვნელოვანი წილის შეძენის პროცედურები											
											
სარეზოლუციო გეგმასთან დაკავშირებული წესები დროებითი ბანკის მართვასა და საქმიანობასთან დაკავშირებული დამატებითი მოთხოვნები ბოლო ინსტანციის სესხის გაცემის წესის, უზრუნველყოფილ ფორმისა და პირობების განსაზღვრა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან ერთად ერთობლივი სამართლებრივი აქტების გამოცემა სარეზოლუციო ფონდის შექმნის, ადმინისტრირებისა და დროებითი სახელმწიფო დაფინანსების გაცემის წესი სარეზოლუციო ფონდში შენატანის დაკისრების კრიტერიუმებისა და განხორციელების წესი სპეციალური მმართველის დანიშვნის წესი კომერციული ბანკის ვალდებულებების ჩამოწერის ან კონვერტაციის გზით რეკაპიტალიზაციის ინსტრუმენტის წესები ახალი აქციების გამოშვების გზით რეკაპიტალიზაციის პირობების დადგენა დროებითი ადმინისტრატორის უფლებამოსილებებისა და დანიშვნის წესის განსაზღვრა											

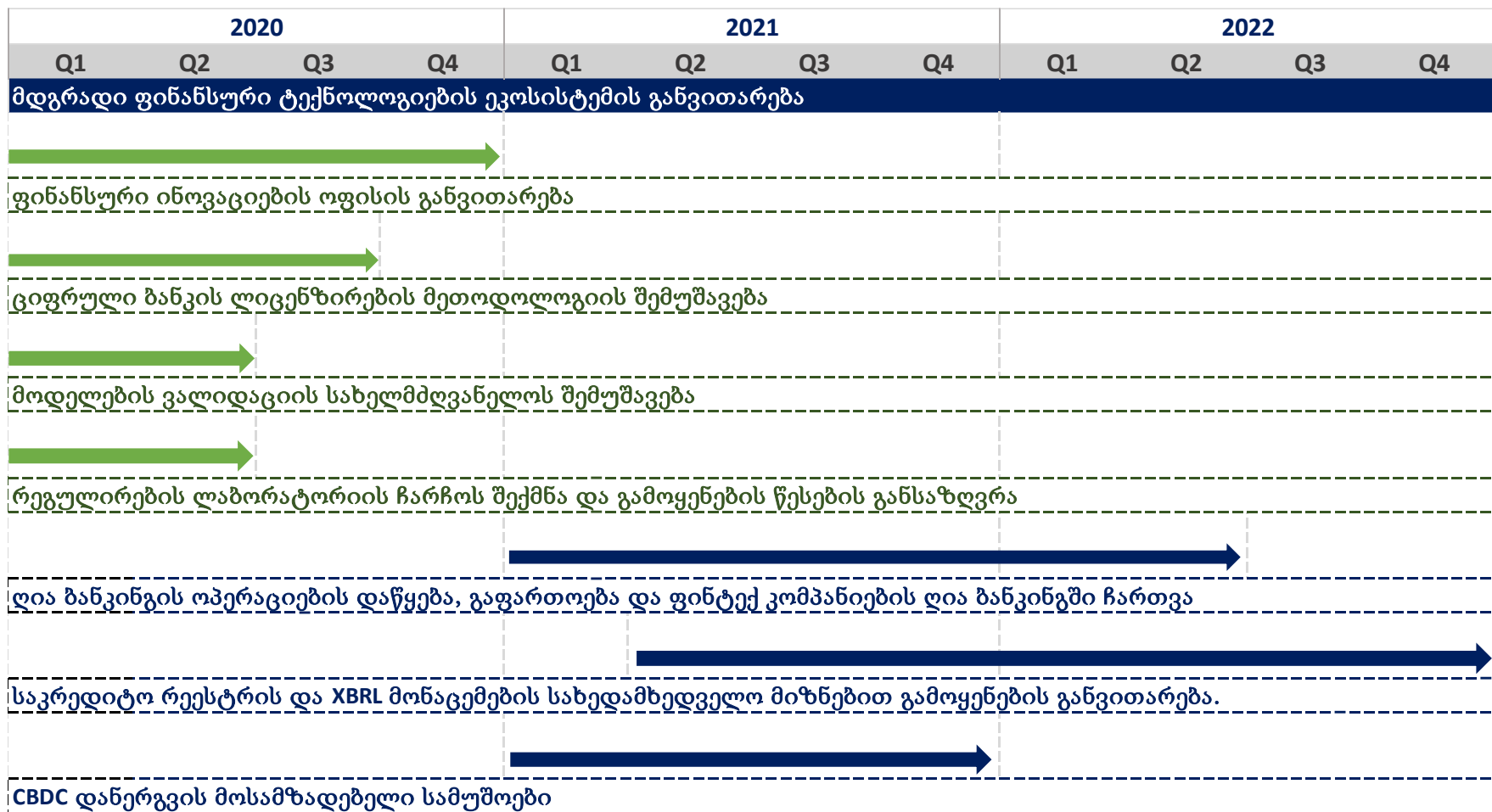
2020				2021				2022			
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის ზრდა და კაპიტალთან დაკავშირებული სტანდარტების დახვეწა											
კაპიტალის კრიტერიუმების ბაზელისა და დირექტივის მოთხოვნებთან დაახლოება											
კაპიტალში ჩასართავი და დაქვითვადი ნაწილების შემოღება											
მაქსიმალური გასანაწილებელი ელემენტების ცნების შემოღება											
რისკის პოზიციების ბაზელისა და დირექტივის მოთხოვნებთან დაახლოება											
საკრედიტო რისკის შეწონვის სტანდარტიზებული მიდგომის განახლება											
საოპერაციო რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისთვის ახალი მეთოდოლოგიის (SMA) შემოღება											
საბაზრო რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისათვის ახალი მეთოდოლოგიის შემოღება											
კონტრაგენტთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკისთვის დამატებითი მეთოდოლოგიის შემოღება											
სექტორული კონტრციკლური ბუფერის შემოღება არაჰეჯირებული მსესხებლებისთვის											
პილარ 2-ის რეგულაციის გაუმჯობესება											
საპროცენტო განაკვეთის რისკზე რეგულაციის მიღება											
გაცვლითი კურსის გაუფასურების ეფექტების გაუქმება											
პილარ 2-ის ცვლილებები											
რისკების შეფასების საერთო პროგრამის (GRAPE) სახელმძღვანელოს განახლება											
გაცვლითი კურსის გაუფასურების ეფექტების გაუქმება											
სტრეს ტესტების სახელმძღვანელოს განახლება (საოპერაციო რისკის და დარეზერვების ახალი წესის ინტეგრირება)											

2020				2021				2022			
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
არასაბანკო დაწესებულებების საზედამხედველო ჩარჩოს დახვეწა და განვითარება											
ახალი ტიპის არასაბანკო ინსტიტუტების ჩარჩოს განვითარება											
ახალი საფინანსო ინსტიტუტის - მიკრო ბანკის ჩარჩოს და შესაბამისი ნორმატიული ბაზის შემუშავება											
ფაქტორინგული ოპერაციების განმახორციელებელი პირების რეგულირების ქვეშ მოქცევა და შესაბამისი მოთხოვნების შემუშავება											
სალიზინგო კომპანიების რეგულირების ქვეშ მოქცევა და შესაბამისი ნორმატიული ბაზის შემუშავება											
მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის საზედამხედველო ჩარჩოს გაუმჯობესება											
საკანონმდებლო ცვლილებების გზით დროებითი ადმინისტრაციის რეჟიმის შემოღება მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის											
მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის გადახდისუუნარობის/გაკოტრების სპეციალური კანონმდებლობის შემუშავება											
საოპერაციო რისკებისა და კიბერუსაფრთხოების მოთხოვნების შემუშავება მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის											
კორპორაციულ მართვასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შემუშავება მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის											
ვალუტის გადამცვლელი პუნქტებისათვის საზედამხედველო ჩარჩოს დახვეწა											
საოპერაციო მოთხოვნების გაუმჯობესება ვალუტის გადამცვლელი პუნქტებისათვის											
ვალუტის გადამცვლელი პუნქტების მიმართ ფულადი ჯარიმების განსაზღვრის წესში ცვლილებების განხორციელება											
უნაღდო ვალუტის გადამცვლელი პუნქტების მარეგულირებელი ჩარჩოს შემუშავება											
სესხის გამცემი სუბიექტების საზედამხედველო და მარეგულირებელი ჩარჩოს გაძლიერება											

2020				2021				2022			
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ადგილობრივი ანგარიშგების სტანდარტების გადაყვანა IFRS-ზე											
											
საზედამხედველო ანგარიშგების ფორმების განახლება ფინრეპ (FINREP) ანგარიშგების გაუმჯობესება ახალი ანგარიშგების ფორმების შემუშავება IFRS-ის შესაბამისად არსებული ფორმების მორგება IFRS-ზე											
											
IFRS-ზე გადასვლის ფარგლებში შესაბამისი ნორმატიულ აქტების განვითარება ან ცვლილებების შემუშავება აქტივების დარეზერვების ახალი წესის შემუშავება IFRS 9-ის შესაბამისად დარეზერვების ახალი წესის პრინციპების მიხედვით რაოდენობრივი შეფასების განხორციელება კაპიტალის ადეკვატურობის წესებში ცვლილებების შეტანა											
											
IFRS მოდელების ხარისხობრივი გაუმჯობესება.											

დანართი:

2020 წელს გამოქვეყნებული სტრატეგიის შესრულების ანგარიში

2020 წელს ეროვნულმა ბანკმა, ამავე წლის სტრატეგიით განსაზღვრული ცვლილებების გეგმის მიხედვით, არაერთი მნიშვნელოვანი პროექტი და რეფორმა განახორციელა, რომლებიც, თავის მხრივ, ეხმიანებოდა დასახულ სტრატეგიულ პრიორიტეტებს. უფრო კონკრეტულად, აღნიშნული მოიცავდა ქვემოთ ჩამოთვლილ მიმართულებებს.

ლიდერობისა და ინიციატივების წამახალისებელი კულტურის გაძლიერება

- საზედამხედველო თემატიკის მრავალმხრივი რაკურსით განხილვის მიზნით, 2020-2021 წელს ეროვნულ ბანკში რამდენიმე თემატური სამუშაო ჯგუფი შეიქმნა. მათ შორის აღსანიშნავია, კონკურენციის საკითხებზე მომუშავე ჯგუფი, სადაც სხვადასხვა მიმართულების თანამშრომლები აზიარებენ კონკურენციის კუთხით მათ მიერ მოკვლეულ საკითხებს და მსჯელობენ ამ მიმართულებით შესაძლო რისკებსა და მარეგულირებელი პოლიტიკის გაუმჯობესების შესაძლებლობებზე. სამუშაო ჯგუფები ასევე შექმნილია სახალხო დაფინანსების⁸ პლატფორმის შესაძლებლობებზე მოკვლევისა და საზედამხედველო ანგარიშგებების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებზე (IFRS) გადასვლის საკითხებზე.
- 2020 წელს გაიზარდა ზედამხედველების როლი რეგულირებას დაქვემდებარებულ სუბიექტებთან, მათ შორის, სუბიექტების მენეჯმენტთან და სამეთვალყურეო საბჭოსთან კომუნიკაციის პროცესში.
- თანამშრომლობისა და ინფორმაციის გაცვლის კულტურის წახალისებისათვის, სისტემური რისკების შეფასების შედეგების გაზიარების პარალელურად, 2020 წელს ზედამხედველებთან ერთად ყოველკვარცალური განხილვები დაინერგა. ზედამხედველებთან საერთაშორისო საზედამხედველო პრაქტიკის სიახლეების, ცვლილებებისა და ცენდენციების, მათ შორის, რეპუტაციული ცენტრალური ბანკების სტრატეგიის დოკუმენტების, საერთაშორისო სტანდარტების დამწესებელი ორგანიზაციების (მაგ. ბაზელის კომიტეტი, ევროპის ცენტრალური ბანკი და სხვა) პრიორიტეტებისა და ყოველთვიური სიახლეების, გაცნობის მიზნით, 2020 წლიდან დაიწყო მოცემული ინფორმაციის ბიულეტენის სახით გაზიარება.
- IFRS-ზე გადასვლის პროექტის წარმადგენით წარმართვისა და ზედამხედველებისთვის შესაბამისი უნარების გაუმჯობესების მიზნით, 2020 წლის მანძილზე ყველა ზედამხედველს საშუალება ჰქონდა ფინანსური ანგარიშგებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის შესაბამისი ტრენინგები გაეწეო.

⁸ ე.წ. crowdfunding

თუმცა, აღსანიშნავია, რომ ეროვნული ბანკის მიერ დაგეგმილი სამუშაოები და აქტივობები, რომლებიც თანამშრომლების ჩართულობის, ლიდერობისა და ინიციატივების წახალისებას სხვა აქტივობებს შეუწყობდა ხელს, გარკვეული ხნით შეფერხდა კოვიდ-19 პანდემიის და თანმდევი შეზღუდვების გამო. ეროვნული ბანკის აქცენტი, მიმდინარე წელს, უფრო მეტად არსებული პრაქტიკის შენარჩუნებაზე იყო ორიენტირებული, თუმცა, მომდევნო 2 წლის განმავლობაში მნიშვნელოვანი გაუმჯობესებებისა და ინიციატივების განხორციელება იგეგმება.

დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობის გაძლიერება

- საჯარო კონსულტაციების გამართვის მიზნით, ეროვნული ბანკის ვებ-გვერდზე ზედამხედველობასთან დაკავშირებული არაერთი ცვლილებისა თუ რეგულაციის პროექტი გამოქვეყნდა, რომლებზეც ფართო საზოგადოებას შენიშვნებისა და რეკომენდაციების გაზიარების შესაძლებლობა მიეცა. აღსანიშნავია, რომ ეროვნული ბანკი მომავალშიც განაგრძობს ნორმატიული აქტების პროექტების გამოქვეყნებას, ვებ-გვერდის განახლებასთან ერთად აღნიშნული პროცესი უფრო მეტად დაიხვეწება.
- ეროვნული ბანკის საზედამხედველო მიმართულების წარმომადგენლები 2020 წლის მანძილზე მონაწილეობდნენ საჯარო პროფესიონალურ ფორუმებსა და დისკუსიებში მათ შორის, ბაზელის საკონსულტაციო ჯგუფის (BCG), საბანკო ზედამხედველთა საერთაშორისო კონფერენციის (ICBS), საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა (IMF) და მსოფლიო ბანკის (WB) პლატფორმებზე. გარდა ამისა, აქტიურად მიმდინარეობდა რეგიონის ქვეყნების ზედამხედველებთან თანამშრომლობა როგორც ეროვნული ბანკის, ისე კოლეგა ზედამხედველების ინიციატივით, ცოდნისა და გამოცდილების გასაზიარებლად. საქართველოს ეროვნული ბანკის საზედამხედველო მიდგომების უფრო ფართოდ გაცნობის მიზნით, საერთაშორისო სავალუტო ფონდმა დისკუსიის ფორუმი გამართა. "საქართველო - პადარა ქვეყანა, დიდი შოკი - ფინანსური სისტემის ფუნქციონირება უპრეცედენტო შოკის პირობებში" - ამ სახელწოდების დისკუსიის ფორუმში მომხსენებლებად საქართველოს ეროვნული ბანკის წარმომადგენლები იყვნენ მიწვეული. ფორუმზე ეროვნული ბანკის მომხსენებლებმა ვრცლად ისაუბრეს COVID-19-ის პანდემიამდე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ განხორციელებულ მნიშვნელოვან რეფორმებზე, პანდემიის გამოწვევებსა და ეროვნული ბანკის საპასუხო ღონისძიებებზე.
- აღსანიშნავია 2020 წლის განმავლობაში გადადგმული ნაბიჯები სინერგიის მიღწევის მიზნით ეროვნულ ბანკში შიდა თანამშრომლობის გაღრმავებისა და ინფორმაციის მიმოცვლის პრაქტიკის გაუმჯობესების კუთხით, მათ შორის, სხვადასხვა მიმართულებით სამუშაო ჯგუფების შექმნა. მაგალითისთვის, 2020 წელს ეროვნულ ბანკში შეიქმნა შიდა სამუშაო ჯგუფი კონკურენციის მიმართულებით, რომლის საქმიანობაშიც ჩართულია ეროვნული ბანკის ყველა შესაბამისი დეპარტამენტის წარმომადგენელი. სამუშაო ჯგუფის მიზანია ეროვნული ბანკის მანდატის გათვალისწინებით, კონკურენციასთან დაკავშირებული პოლიტიკების შემუშავებისა და პრაქტიკაში აღსრულების ხელშეწყობის მიზნით არსებული გამოწვევებისა და

სირთულეების იდენტიფიცირება, გადაჭრის გზებზე მსჯელობა და გამოცდილების გაზიარება.

2020 წლის განმავლობაში საზედამხედველო მანდატისა და სტრატეგიული პრიორიტეტების ეფექტიანად შესრულების მიზნით, ეროვნული ბანკი თანამშრომლობდა ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სუბიექტებთან, საბანკო ასოციაციასთან, გარე აუდიტორებთან, საჯარო დაწესებულებებთან, მედია საშუალებებთან, სხვა ქვეყნების ზედამხედველებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან. გარე აუდიტორებთან ეფექტიანი თანამშრომლობის მიზნით, 2020 წელს ეროვნულმა ბანკმა შეიმუშავა აუდიტორულ ფირმებსა და ეროვნულ ბანკს შორის ეფექტური კომუნიკაციის სახელმძღვანელო, რომლის მიზანი ეროვნულ ბანკსა და აუდიტორულ ფირმებს შორის საზედამხედველო სუბიექტებთან დაკავშირებული კომუნიკაციის ეფექტურობის ხელშეწყობაა.

გაიზარდა თანამშრომლობა ქვეყნის შიგნით სხვადასხვა საჯარო ინსტიტუტებთან, მათ შორის, კონკურენციის სააგენტოსთან, კომუნიკაციების კომისიასთან, რომლებთან ერთად ეროვნული ბანკი რიგი საზედამხედველო მიმართულებებით თანამშრომლობს. შეიქმნა უწყებათაშორისო ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტი, რომლის წევრები ეროვნულ ბანკთან ერთად საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, დეპოზიტების დაზღვევის სააგენტო და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური არიან და რომლის ფუნქცია, სხვა საკითხებთან ერთად, კრიზისული სიტუაციებისა და ფინანსური კრიზისის მართვის მექანიზმების შემუშავება იქნება. ასევე აღსანიშნავია, რომ ეროვნული ბანკი, საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური, საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია და ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური მუშაობენ ურთიერთნამაშრომლობის მემორანდუმის გაფორმებაზე, რომლის მიზანი ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი პრობლემური საკითხების ერთობლივი განხილვა და განხილვების შედეგებიდან გამომდინარე შემდგომი ინიციატივების განხორციელებაა.

მნიშვნელოვანია, რომ 2020 წელი აქტიური აღმოჩნდა ფინანსური ინოვაციების ოფისის საქმიანობის კუთხითაც. 2020 წლის განმავლობაში, ოფისს 100-ზე მეტმა პირმა მიმართა, თითოეულ მათგანთან შედგა ონლაინ შეხვედრები, მიმდინარე თემების დეტალური და სამომავლო პერსპექტივების განხილვა. მრავალფეროვანი იყო მომმართველი პირებისა და თემების ჩამონათვალი. კერძოდ, ინოვაციების ოფისს კითხვებით ქართულმა და უცხოურმა ფინანსურ კომპანიებმა, საბროკერო კომპანიებმა, სტუდენტებმა, სხვადასხვა ინოვაციური იდეების მქონე პირებმა მიმართეს ისეთ საკითხებზე, როგორებიცაა ქრუდფანდინგი, ციფრული ბანკი და სხვა.

- 2020 წლის განმავლობაში ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა ყველა ის საკანონმდებლო აქტი, რომელთა მიღებაც კომერციული ბანკების რეზოლუციის ქმედითი ჩარჩოს აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენდა. შედეგად, ეროვნულ ბანკს 2021 წლის 1-ლი იანვრიდან კომერციული ბანკების გაჯანსაღებისა და რეზოლუციის სრულფასოვანი ჩარჩო აქვს. ამასთან, ეროვნულ ბანკში შეიქმნა რეზოლუციის პროცესებზე უფლებამოსილი სტრუქტურული ერთეულის (რეზოლუციისა და ლიკვიდაციის განყოფილება). 2021 წლის განმავლობაში ბანკები თავიანთ პირველ გაჯანსაღების გეგმებს წარმოადგენენ, ხოლო ეროვნული ბანკი ბანკებისთვის რეზოლუციის გეგმებს შეიმუშავებს.
- 2020 წლიდან აქტიური მუშაობა მიმდინარეობს კორპორაციული მართვისა და რისკების მართვის ეფექტიანი ფუნქციონირების ხელშეწყობის მიზნით. შედეგად, შემუშავდა ცვლილებების პროექტი „კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსში“. ცვლილებები ემსახურება ბანკებში სამეთვალყურეო საბჭოებში დამოუკიდებელი წევრების როლის გაძლიერებას. ამ მიზნით, გაუმჯობესდა სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებლობის კრიტერიუმები, გაიზარდა მათი როლი საბჭოს კომიტეტებში და სისტემურად მნიშვნელოვან კომერციულ ბანკებში დაწესდა სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი თავმჯდომარის მოთხოვნა.
- კომერციული ბანკების მიერ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) საკითხების თანმიმდევრული, თავსებადი და შედარებადი გამჟღავნების ხელშესაწყობად ეროვნულმა ბანკმა შესაბამისი ანგარიშგებისა და გამჟღავნების პრინციპები და შაბლონი შეიმუშავა. მასზე დაყრდნობით, კომერციულმა ბანკებმა ინფორმაცია 2021 წლის მაისში გამოაქვეყნეს. ამასთან, ეროვნული ბანკი აგრძელებს ESG სტანდარტებთან დაკავშირებული საერთაშორისო გამოცდილების შესწავლას. ამ მიზნით, მიმდინარე წელს საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციასთან (IFC) ერთად დაგეგმილია პროექტები, რომლებიც მათ შორის შეეხება ESG რისკების მართვის საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებას.
- ეროვნული ბანკმა ფინანსური ორგანიზაციების მიერ სესხის/კრედიტის ამოღებასთან დაკავშირებული ეთიკის პრინციპების განსაზღვრის მიზნით ეთიკის კოდექსის პროექტი შეიმუშავა, რომელიც საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკას დაეფუძნა ადგილობრივი ბაზრის თავისებურებების გათვალისწინებით. აღნიშნული ეთიკის კოდექსის პროექტი საჯაროდ იქნა გამოქვეყნებული დაინტერესებული მხარეებისგან რეკომენდაციებისა და შენიშვნების მიღების მიზნით. უახლოეს მომავალში დაგეგმილია მისი დამტკიცება.
- 2020 წელს ეროვნულმა ბანკმა სტრეს ტესტების მეთოდური სახელმძღვანელო გამოაქვეყნა, რომლის მიზანი სტრესული პერიოდისათვის კომერციული ბანკებისთვის კაპიტალის ადეკვატურობის განსაზღვრის მეთოდოლოგიის, მათ შორის, გამოყენებული სცენარის, დაშვებების და თითოეული რისკის მიმართ გამოსაყენებელი მიდგომების დაინტერესებული მხარეებისთვის გამჟღავნებაა. ამასთან, 2021 და მომავალი წლების მანძილზე ეროვნული ბანკი განაგრძობს

მუშაობას სახელმძღვანელოს დახვეწის მიზნით, მათ შორის დარეზერვების ახალი წესის გათვალისწინებით.

ეროვნულმა ბანკმა 2020 წელს „საბანკო წიგნის საპროცენტო რისკის მართვის შესახებ დებულება“ დაამტკიცა, რომლის მიზანი საბანკო წიგნში წარმოშობილი საპროცენტო რისკის იდენტიფიცირება, შეფასება, მართვა და მასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დაწესებით საფინანსო სექტორის სტაბილურობისა და ჯანსაღად ფუნქციონირების ხელშეწყობაა.

როგორც გასული წლის სტრატეგიაშიც აღნიშნულია, COVID 19-ის პანდემიის უარყოფითი ზეგავლენის შერბილების მიზნით, 2020 წლის მარტში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დროებითი საზედამხედველო გეგმა აამოქმედა, რაც კაპიტალისა და ლიკვიდობის არსებული მოთხოვნების შემცირების საშუალებით კაპიტალისა და ლიკვიდობის ბუფერების ფინანსური სტრესის პერიოდში გამოყენებას გულისხმობდა. კაპიტალის კონსერვაციისა და CICR ბუფერზე დაწესებული შეღავათების პერიოდში ბანკებს შეზღუდული აქვთ კაპიტალის განაწილება, მათ შორის, დივიდენდის გაცემა, აქციების გამოსყიდვა, წილობრივი ინვესტიციების განხორციელება და ცვალებადი ანაზღაურების ვალდებულების შექმნა მენეჯმენტის ბონუსების გასაცემად. ეროვნული ბანკი გამოთავისუფლებული კაპიტალის ბუფერების მოთხოვნის აღდგენის გეგმას და მათი ეფაპობრივად შევსების თარიღებს 2021 წელს გამოაცხადებს, რის შემდეგაც საბანკო სექტორს საკმარისი დრო მიეცემა ბუფერების თავიდან დასაგროვებლად. ეროვნული ბანკის მიერ შემუშავებული საზედამხედველო გეგმაში თავიდანვე გათვალისწინებული იქნა, ისეთი მექანიზმები, რაც კომერციულ ბანკებს კაპიტალის ბუფერების აღდგენის მოტივაციას მისცემდა. კერძოდ, შემსუბუქებული მოთხოვნების დაწესებულ ვადამდე ადრე აღდგენის შემთხვევაში, მოიხსნება ბანკებისთვის კაპიტალის განაწილებაზე დაწესებული შეზღუდვები (დივიდენდის გაცემა, აქციების გამოსყიდვა, წილობრივი ინვესტიციების განხორციელება და ცვალებადი ანაზღაურების ვალდებულების შექმნა მენეჯმენტის ბონუსების გასაცემად).

საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება

ეროვნული ბანკი ინტენსიურ მუშაობას განაგრძობს ადგილობრივი ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების საერთაშორისო ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტებზე (IFRS) გადაყვანის მიმართულებით. ამ მიზნით, 2020 წლის მანძილზე განახლდა ეროვნულ ბანკთან წარსადგენი ანგარიშგების ფორმები, რომლებიც შესაბამისობაში მოვიდა IFRS-თან, შემუშავდა აქტივების დარეზერვების ახალი წესის პროექტი და კაპიტალთან დაკავშირებული პირველადი მიდგომები.

საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან დაახლოების მიზნით, 2020 წლის განმავლობაში ეროვნული ბანკი ადმინისტრატორთა და აქციონერთა შესაფერისობის კრიტერიუმების ჩარჩოს, ასევე ლიცენზირებისა და მნიშვნელოვანი

წლის შეძენის ჩარჩოს დახვეწაზე მუშაობდა. უკვე შემუშავებულია აქციონერთა შესაფერისობის კრიტერიუმების შესახებ წესის პროექტი, ასევე ადმინისტრატორთა შესაფერისობის შესახებ ეროვნული ბანკის დებულებასა და კომერციული ბანკის ლიცენზირების წესში განსახორციელებელი შესაბამისი ცვლილებები. თუმცა, როგორც 2020 წელს გამოქვეყნებულ სტრატეგიის დოკუმენტში იქნა აღნიშნული, კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის გამოწვევებზე საპასუხოდ ახალი საზედამხედველო მოთხოვნების შემუშავებასა და დაწესებაზე ეროვნულმა ბანკმა დროებითი მორატორიუმი გამოაცხადა, რაც ასევე შეეხო ზემოაღნიშნულ რეგულაციებსაც და მათი დამტკიცების საკითხი გადავადდა 2021 წლისთვის. მიმდინარე წელს აღნიშნული პროექტები გამოქვეყნდება საკონსულტაციოდ და გაიმართება კონსულტაციები საბანკო სექტორის წარმომადგენლებთან.

ეროვნული ბანკი აქტიურად მუშაობს სისტემურობის ბუფერის განსაზღვრის მეთოდოლოგიის საერთაშორისო პრაქტიკასთან, მათ შორის საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტისა (BCBS-Basel Committee on Banking Supervision) და ევროპის საბანკო უწყების (EBA-European Banking Authority) გამოცემულ მეთოდოლოგიებთან, დაახლოებაზე.

მდგრადი ფინანსური ტექნოლოგიების ეკოსისტემის განვითარება

2019 წლის ბოლოს ეროვნულ ბანკში ფინანსური ინოვაციების ოფისი შეიქმნა, რომლის მიზანია ფინტექ კომპანიების და ინოვაციური იდეების წახალისება შემდგომში ამ იდეების მდგრად ფინანსურ მოდელად გარდაქმნის ხელშეწყობა. ინოვაციების ოფისი ხელს უწყობს როგორც ეროვნული ბანკის რეგულირებას დაქვემდებარებულ, ისე რეგულირების გარეთ მყოფი პირებს ეროვნულ ბანკთან პირდაპირი კომუნიკაციის გზით, ინოვაციური იდეების გახორციელებაში. 2020 წლის განმავლობაში ფინანსური ინოვაციების ოფისის მიერ არაერთი მნიშვნელოვანი შეხვედრა გაიმართა ინოვაციური იდეების მქონე პირებთან,

2020 წელს ეროვნულმა ბანკმა ციფრული ბანკის ლიცენზირების პრინციპები გამოაქვეყნა. ციფრული ბანკის მოდელის განვითარებით ეროვნული ბანკი მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს: ინოვაციური ბიზნეს მოდელების განვითარებას და ფინანსური პროდუქტების მრავალფეროვნებას, ახალი ტექნოლოგიური მოთამაშეების შემოსვლას და კონკურენციის გაზრდას საფინანსო სექტორში. პრინციპები განსაზღვრავს თუ როგორ ბიზნეს მოდელს განიხილავს ეროვნული ბანკი ციფრულ ბანკად და რა დამატებით მოთხოვნები და შემსუბუქებული პირობები განიხილება ლიცენზირების პროცესში.

2020 წლის მაისში რეგულირების ლაბორატორიის ჩარჩოს შექმნისა და მისი გამოყენების დებულება ამოქმედდა, რომელიც ეროვნული ბანკის საზედამხედველო უფლებამოსილებას დაქვემდებარებულ საფინანსო სექტორის წარმომადგენლებს საშუალებას მისცემს რეალურ რეჟიმში, ზედამხედველის კონტროლირებად გარემოში გამოსცადონ ინოვაციური სერვისები და პროდუქტები. დებულება მიზნად

ისახავს სწრაფად განვითარებადი ფინანსური ტექნოლოგიების პირობებში შექმნილი ინოვაციური ფინანსური სერვისების და პროდუქტების ბაზარზე გამოცდის და სწრაფი დანერგვის ხელშეწყობას, პოტენციური სისცემური რისკების დროულ იდენტიფიცირებას, ეროვნული ბანკის საზედამხედველო მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფას და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესაძლო ცვლილებების საჭიროების გამოკვეთას.

■ 2020 წლის ივნისში საკრედიტო რეესტრის შექმნის მიზნით, შემუშავდა ანგარიშგების ფორმები, რომლის მიზანია ზედამხედველობის გაუმჯობესება, დროთა განმავლობაში ანგარიშგების ცვირთის შემსუბუქება კომერციული ბანკებისთვის და შემდგომში მათთვის სისცემის ჯამური მაჩვენებლების გაზიარება.

■ 2019 წლიდან ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობს ღია ბანკინგის ჩარჩოს დანერგვის მიმართულებით. პანდემიის მიუხედავად, ამ მიმართულებით 2020 წელიც აქტიური იყო. კერძოდ, ეროვნულმა ბანკის, საქართველოს საბანკო ასოციაციისა და კომერციული ბანკების ჩართულობით 2020 წელს ღია ბანკინგის კომიტეტი შეიქმნა, რომლის მიზანია საქართველოში ღია ბანკინგის დანერგვისთვის საჭირო სტანდარტების შემუშავება და პროექტის შემდგომი განვითარების ხელშეწყობა. კომიტეტის მიერ უკვე შემუშავდა ღია ბანკინგის იმპლემენტაციის ჩარჩოს პირველი ვერსია და განისაზღვრა ღია ბანკინგის დანერგვის და ეცაპობრივი გაფართოების ვადები. ღია ბანკინგის იმპლემენტაციის პირველი ეცაპის მოთხოვნების განხორციელებისთვის კომერციულ ბანკებს ვადა 2021 წლის 31 მარტამდე ჰქონდა. პირველი ეცაპის წარმადებით განხორციელების შემდეგ, ეცაპობრივად 2021 წლის განმავლობაში დაგეგმილია პროექტის ძირითადი ფაზები.

■ XBRL პორტალი 2021 წლის მარტიდან ფუნქციონირებს. პორტალის მეშვეობით კომერციული ბანკები ეროვნულ ბანკში საზედამხედველო ანგარიშგების ნაწილს XBRL ფორმატით აგზავნიან. XBRL პორტალი ამჟამად არსებული პორტალის თანამედროვე ალტერნატივაა, რომლითაც არსებული სისცემა ჩანაცვლდება და ბანკებს საშუალება ექნებათ ეროვნულ ბანკთან წარსადგენი ანგარიშგებები მისი მეშვეობით მართონ.

■ 2020 წლის განმავლობაში ეროვნულმა ბანკმა „მონაცემებზე დაფუძნებული სტადისტიკური, ხელოვნური ინტელექტის და მანქანური სწავლების მოდელების რისკების მართვის დებულება“ დაამტკიცა, რასაც წინ ფინანსური ინსტიტუტების წარმომადგენლებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან კონსულტაციები უძღოდა. დებულება ძალაში 2021 წლის იანვრიდან შევიდა.

■ ეროვნული ბანკი აქტიურად მუშაობს ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუდის (CBDC) გამოშვების მიმართულებით, რაც ახალი ფინანსური ტექნოლოგიების გამოყენებას, საგადახდო სისცემის ეფექტიანობასა და ფინანსური ჩართულობის გაზრდას მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს. ამ პროცესში ეროვნული ბანკი ფინტექ კომპანიებთან და დაინტერესებულ ფინანსურ ინსტიტუტებთან აქტიურ თანამშრომლობას გეგმავს. ეს ინსტრუმენტი შესაძლოა, მნიშვნელოვანი გახდეს ფინანსური ეკოსისტემისთვის და დიდი გავლენა იქონიოს კერძო ინოვაციებისა და ახალი ფინანსური ტექნოლოგიების შექმნაზე.

ეროვნულმა ბანკმა საქართველოსა და მსოფლიო ბანკთან გაფორმებული შეთანხმების ფარგლებში ახალი, მყისიერი გადახდების სისტემის ჩამოყალიბებაზე დაიწყო მუშაობა, რაც საფინანსო სექტორში ინოვაციური ეკოსისტემის გაძლიერებას შეუწყობს ხელს, ამასთან მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ეკონომიკის დიფიცილიზაციასა და მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაში. პროექტის ფარგლებში განახლდება საგადახდო სისტემების ინფრასტრუქტურა, რომელსაც დამოუკიდებლად განახორციელებს ეროვნული ბანკი, რაც ხელს შეუწყობს, ერთი მხრივ, დახმარების პროგრამების გაძლიერებას მცირე ზომის საწარმოებისთვის, ხოლო, მეორე მხრივ, შეიქმნება სწრაფი გადახდების ახალი სისტემა, რომელიც მათ შორის აღნიშნული საწარმოებისთვის გაზრდის ფულად სახსრებზე ხელმისაწვდომობას. პროექტის დასრულება დაგეგმილია 2022 წლის ბოლომდე.

კორონავირუსის პანდემიის საპასუხო ზომები

აღსანიშნავია, რომ საზედამხედველო სტრატეგიის პირველი დოკუმენტის გამოცემა ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის აქტიურ მიმდინარეობას დაემთხვა, რაც მნიშვნელოვანი სირთულე და გამოწვევა აღმოჩნდა გლობალური ეკონომიკისთვის და, მათ შორის, რასაკვირველია საქართველოსთვისაც. ეროვნულმა ბანკმა პანდემიის დასაწყისშივე დაიწყო მუშაობა კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეული გავლენების შემცირების ბერკეტებისა და საჭირო ზომების მიღების მიმართულებით და არსებული გამოწვევების საპასუხოდ არაერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგა, რის შედეგადაც ეროვნულ ბანკსა და ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ სუბიექტებს თავიანთი რესურსების მიმდინარე გამოწვევებზე საპასუხოდ მობილიზების შესაძლებლობა მიეცათ. აღსანიშნავია, რომ COVID-19 პანდემიის მიუხედავად კვლავ უცვლელი დარჩა ეროვნული ბანკის გრძელვადიანი მიზნები და დოკუმენტში წარმოდგენილი სტრატეგიული პრიორიტეტები.

ეროვნული ბანკის მიერ გადადგმული ნაბიჯები და დაგეგმილი საზედამხედველო ღონისძიებები დეტალურად იყო მიმოხილული სტრატეგიის პირველ დოკუმენტში. ეს ღონისძიებები მოიცავდა:

საბანკო სექტორისათვის კონსერვაციისა და პილარ 2-ის ბუფერის ნაწილის (სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის ბუფერის ორი მესამედი) შემცირებას, რამაც საშუალება მისცა საბანკო სექტორს გაეგრძელებინა ეკონომიკის დაკრედიცება. საზედამხედველო კაპიტალის შემცირებული მოთხოვნები ეცაპოზრივად გაიზრდება ეკონომიკური მაჩვენებლების გაუმჯობესებისა და პანდემიისგან დამდგარი ნეგატიური ეფექტების ამოწურვის პარალელურად. კაპიტალის აღდგენის დროში გაწერილ გეგმასთან დაკავშირებით კონსულტაციები უკვე გაიმართა საბანკო სექტორთან, ხოლო მისი ამოქმედების თარიღზე გადაწყვეტილებას მიიღებს ეროვნული ბანკის ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტი.

- ეკონომიკის დაკრედიტების გაგრძელების მიზნით, საფინანსო სექტორისთვის საჭირო ოდენობის ლიკვიდობის მიწოდებას, რაც გულისხმობდა როგორც არსებული ინსტრუმენტების ფარგლებში, ისე ახალი ინსტრუმენტებით, ლიკვიდობის მიწოდებას.
- ეროვნული ბანკის მხრიდან საკრედიტო პორტფელის ხარისხის პროაქტიულ შეფასებას და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების აღიარებას. აღნიშნულ მიდგომას ხელი შეუწყო ეროვნული ბანკის წარსული გადაწყვეტილებების შედეგად საბანკო სექტორში დაგროვილმა კაპიტალის ბუფერების კომფორტულმა მოცულობამ. ამავდროულად, ეროვნული ბანკის გადაწყვეტილებით, იმ სესხებზე, რომლებზეც ფინანსურმა ინსტიტუტებმა საშელავათო პერიოდი გაავრცელეს მხოლოდ ამ მიზეზით, არ მომხდარა რისკის პოზიციების დარეზერვება და არ გაზრდილა საზედამხედველო ცვირთი.
- ფინანსური ინსტიტუტებისათვის, საოპერაციო ცვირთის შემსუბუქების მიზნით, ახალი საზედამხედველო მოთხოვნების შემუშავებასა და დაწესებაზე 2020 წლის სექტემბრამდე დროებით მორაფორიუმს, რისი მიზანიც ფინანსური ინსტიტუტებისა და ეროვნული ბანკის რესურსების არსებულ გამომწვევებზე საპასუხოდ მაქსიმალური მობილიზება იყო.
- დისდანციური არხების დანერგვის ინიციატივების წახალისებას. ამ მიზნით, ეროვნული ბანკი ამ ეტაპზეც აქტიურად განაგრძობს დისდანციურ დაკრედიტებასა და ციფრულ ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული ფინანსური ინსტიტუტების მიერ წარმოდგენილი პროდუქტებისა და პროცედურების განხილვას.

არსებული საზედამხედველო გეგმის პარალელურად, მნიშვნელოვანია ამ გეგმიდან გამოსვლის სტრატეგია და კაპიტალის ბუფერების აღდგენის გეგმის არსებობა. ამისათვის, ეროვნული ბანკის მიერ შემუშავებულ საზედამხედველო გეგმაში თავიდანვე გათვალისწინებული იქნა, ისეთი მექანიზმები, რომელიც კომერციულ ბანკებს კაპიტალის ბუფერების აღდგენის მოტივაციას მისცემდა. კერძოდ, შემსუბუქებული მოთხოვნების დაწესებულ ვადამდე ადრე აღდგენის შემთხვევაში, მოიხსნება ბანკებისთვის კაპიტალის განაწილებაზე დაწესებული შეზღუდვები (დივიდენდის გაცემა, აქციების გამოსყიდვა, წილობრივი ინვესტიციების განხორციელება და ცვალებადი ანაზღაურების ვალდებულებების შექმნა მენეჯმენტის ბონუსების გასაცემად).

გარდა უკვე განხორციელებული ზომებისა, ეროვნული ბანკი აქტიურად განაგრძობს COVID-19 პანდემიის გავლენებისა და გამომწვევების შეფასებასა და მათ საზედამხედველო საქმიანობაში გათვალისწინებას.

რეფორმების შეფასება

ეროვნული ბანკის რეფორმებს საერთაშორისო ორგანიზაციები და პარტნიორები აფასებენ. საერთაშორისო სავალუტო ფონდი და მსოფლიო ბანკი 2020-2021 წლებში „ფინანსური სექტორის შეფასების პროგრამას“ (FSAP) ახორციელებენ. ამ მიზნით, FSAP შეფასების მისიამ უკვე დაასრულა როგორც ეროვნულ ბანკთან და სხვა საჯარო უწყებებთან, ისე კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან შეხვედრები. შეფასების

შედეგების ამსახველი დოკუმენტები წლის ბოლოსთვის გამოქვეყნდება. აღნიშნული მოიცავს ფინანსური სექტორის სტაბილურობისა და სიჭანსალის, ეროვნული ბანკის მიერ გადარებული რეფორმების, განვითარებისა და ზრდის პერსპექტივების შეფასებასა და, ეროვნული ბანკის საზედამხედველო ჩარჩოს შემდგომი განვითარებისა და დახვეწის კუთხით, რეკომენდაციებს. რეკომენდაციების გათვალისწინება მოხდება ეროვნული ბანკის მიმდინარე და სამომავლო საზედამხედველო პრიორიტეტებსა და გეგმებში.

2020 წელს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის აღმასრულებელმა საბჭომ დადებითად შეაფასა ეროვნული ბანკის რეფორმები და კოვიდ-19 პანდემიის საპასუხო ზომები, მათ შორის, 2020-2021 წლებში განხორციელებული გაჭანსალებისა და რეზოლუციის ჩარჩოს რეფორა, რომლის თაობაზეც აღნიშნულია რომ ის ხელს შეუწყობს პანდემიის შემდგომ გაჭანსალებს.⁹

სარეიტინგო სააგენტო Moody's-მა 2020 წლის აპრილში, გამოაქვეყნა რეზოლუციის ჩარჩოს შეფასების შესახებ ანგარიში¹⁰, რომელშიც პოზიტიურად არის მოხსენიებული რეზოლუციის რეფორმა. შეფასების თანახმად: „გაჭანსალებისა და რეზოლუციის ჩარჩოს ამოქმედება მნიშვნელოვანი ნაბიჯია კრიზისების მართვისა და ფინანსური სექტორის სტაბილურობის გაძლიერების კუთხით. საკანონმდებლო ცვლილებების შედეგად ეროვნული ბანკის სარეზოლუციო უფლებამოსილებების გაძლიერება და ჩარჩოს მოდერნიზება შეესაბამება ევროპის კავშირის შესაბამისი დირექტივის (BRRD) მოთხოვნებს, საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას და პოტენციურად ხელს შეუწყობს კრედიტორთა დანაკარგების შემცირებას.“

ასევე აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) მიერაც დადებითად შეფასდა ეროვნული ბანკის საქმიანობა, EBRD-ის კავკასიის რეგიონის 2020-2021 წლების გარდამავალი პერიოდის ანგარიშში¹¹ აღნიშნულია: „ბანკებისთვის უფრო მეტი დისკრეციული უფლებამოსილების მისაცემად, გასულ წელს ეროვნულმა ბანკმა ფიზიკური პირების დაკრედიტების შესახებ დებულება შეცვალა და თავისი გამჭვირვალობა და კომუნიკაცია გაზარდა. ბანკების გაჭანსალებისა და რეზოლუციის ჩარჩოს შექმნამ, რომელიც 2019 წლის დეკემბერში დამტკიცდა, საქართველოს ფინანსური მდგრადობა გააძლიერა“. EBRD-ის შეფასებით, მთავრობის მიერ განხორციელებულ ღონისძიებებთან ერთად, Covid-19-ის საპასუხოდ და ეკონომიკის დასახმარებლად, ეროვნულმა ბანკმა კაპიტალისა და ლიკვიდობის მოთხოვნები შეამცირა, ნორმატიული/მარეგულირებელი მოთხოვნები შეამსუბუქა რათა ხელი შეეწყოს სესხების რესტრუქტურირებისთვის, და დაბალი ინფლაციური წნეხის პირობებში მონეტარული პოლიტიკა შეამსუბუქა.

⁹ <https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/05/01/pr20202-georgia-imf-execbrd-complete-6threv-eff-approves-request-support-address-covid19>

¹⁰ https://www.moodys.com/researchandratings/region/europe/georgia/042075/005001000?stop_mobi=yes

¹¹ <https://www.ebrd.com/publications/transition-report-202021-georgia>

P2P პლატფორმა	პლატფორმა, რომელიც უზრუნველყოფს მსგავსი სუბიექტების ერთმანეთთან დაკავშირებას და მათ შორის ტრანზაქციების განხორციელებას მესამე მხარის გარეშე.
XBRL (Extensible Business Reporting Language)	ბიზნეს ანგარიშგების გაფართოებადი ენა, რომელიც წარმოადგენს საზედამხედველო ანგარიშგებების მიმოცვლის საერთაშორისო სტანდარტს.
გაჭანსაღების გეგმა	კომერციული ბანკის მიერ შემუშავებული გეგმა, რომელიც სხვა ელემენტებთან ერთად მოიცავს მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეების შექმნისას კომერციული ბანკის მიერ ფინანსური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად განსახორციელებელ ღონისძიებებს.
კაპიტალის ბუფერები	საზედამხედველო კაპიტალის მოცულობა, რომელიც აჭარბებს საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნის ოდენობას.
კაპიტალის ინსტრუმენტები	ინსტრუმენტები, რომლებიც აკმაყოფილებენ საზედამხედველო კაპიტალის კრიტერიუმებს.
მაკროპრუდენციული პოლიტიკა	სისტემური რისკების დაგროვების თავიდან აცილების, კრიზისის აღბათობის შემცირებისა და მთლიანი ფინანსური სისტემის სტაბილური ფუნქციონირების ხელშეწყობისთვის შემუშავებული პოლიტიკა და შესაბამისი ღონისძიებები.
მანქანურად წაკითხვადი მონაცემები	მონაცემების წარმოდგენა იმ ფორმით, რომ შესაძლებელი იყოს მისი დამუშავება და აღქმა კომპიუტერული პროგრამის მეშვეობით.
მიკროპრუდენციული პოლიტიკა	ინდივიდუალური ფინანსური ინსტიტუტების მდგრადობის ხელშეწყობის მიზნით გადარებული პოლიტიკა და შესაბამისი ღონისძიებები.
მოდულარული საბანკო მოდელი	საბანკო საქმიანობის მოდელი, რომლის მიხედვითაც საბანკო ინფრასტრუქტურა წარმოდგენილია ცალკეული საქმიანობების მიხედვით ერთმანეთისგან დამოუკიდებელ მოდულებად, რომელთა ჩანაცვლება შედარებით ნაკლებ სირთულეებთან არის დაკავშირებული.
პრუდენციული ფილტრი	საზედამხედველო კორექტირებები, რომელთა მიზანია საზედამხედველო კაპიტალის ან სხვა საზედამხედველო მაჩვენებლების ხარისხის შენარჩუნების მიზნით, მათ გაანგარიშებაში ფინანსური აღრიცხვის ჩარჩოსგან განსხვავებული მიდგომების ასახვა.
რეგულირების ლაბორატორია (სანდბოქსი)	ინოვაციური ფინანსური სერვისის ან/და პროდუქტის საცესტო გარემოში გამოსაცდელად შექმნილი პირობებისა და პროცედურის ერთობლიობა.
რეზოლუცია	კომერციული ბანკისათვის ლიცენზიის გაუქმების საფუძვლების დადგომის შემთხვევაში, ლიკვიდაციის ალტერნატივა, რაც გულისხმობს რეგულაციის მიერ კომერციული ბანკის იმგვარად რესტრუქტურირებას რომ საფრთხე არ შეექმნას ფინანსურ სტაბილურობას.

რისკზე დაფუძნებული ზედამხედველობა/ პრინციპები	ზედამხედველობის რეჟიმი/პრინციპები, რომელიც გულისხმობს მეტი საზედამხედველო რესურსის მიმართვას მეტად კომპლექსური ან/და რისკიანი ინსტიტუტებისა თუ ტრანზაქციების მიმართულებით.
რისკის ანალიტიკური ცხრილები (dashboards)	საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებლების გრაფიკული გამოსახულება, რომელიც ამარტივებს კომპლექსური მონაცემების აღქმას და საშუალებას აძლევს მის მომხმარებელს მარტივად მიიღონ ინფორმაცია ბიზნეს საქმიანობების ან კონკრეტული პროცესების შესახებ.
რისკის აპეტიტის განაცხადი	განაცხადი, რომელიც განსაზღვრავს ორგანიზაციისთვის მისაღებ რისკებს, რომლებიც ემსახურება ორგანიზაციის მიზნების მიღწევას.
რისკის პოზიციები	საბალანსო ან გარესაბალანსო ელემენტები, რომელზეც ფინანსურ ინსტიტუტს აქვს მოთხოვნა.
საზედამხედველო კაპიტალი	კაპიტალი, რომელიც განისაზღვრება ფინანსური ინსტიტუტებისათვის ზედამხედველის მოთხოვნით და ემსახურება პოცენციური ზარალების განეიტრალებას.
საშელავათო პერიოდი	პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც მსესხებელი ყოველთვიურად არ იხდის სესხზე დარიცხულ პროცენტს, საკომისიოს სრულად ან/და ძირს და რომელთა გადახდასაც დაიწყებს საშელავათო პერიოდის დასრულების შემდეგ.
სუპტექ (suptech) ინსტრუმენტები	საზედამხედველო ტექნოლოგიები, რომელიც გულისხმობს ზედამხედველობის პროცესში ინოვაციური ტექნოლოგიის გამოყენებას საზედამხედველო ორგანოების მიერ.
ფასს (IFRS – International Financial Reporting Standards)	ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები
ფასს 9 (IFRS 9)	ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტი, რომელიც განსაზღვრავს ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარებასთან, აღიარების შეწყვედასთან, შეფასებასა და გაუფასურებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.
ფინანსური ინოვაციების ოფისი	საქართველოს ეროვნულ ბანკს და ფინტექ სფეროდაპყრებსა და ფინანსური სექტორით დაინტერესებულ ტექნოლოგიურ კომპანიებს შორის კომუნიკაციის საშუალება, რომლის მიზანია საზედამხედველო თემატიკის კითხვებზე პირდაპირი უკუკავშირის მიღება-გაცემა, ფინანსურ სექტორში პასუხისმგებლიანი ინოვაციების ხელშეწყობა და ფინტექ ორგანიზაციებს/სფეროდაპყრებს დახმარება ეროვნული ბანკის რეგულაციებისა და საზედამხედველო მიდგომის გაცნობიერებაში.
ფინანსური სექტორის შეფასების პროგრამა (FSAP – Financial Sector Assessment Program)	საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა (IMF) და მსოფლიო ბანკის (World Bank) ერთობლივი პროგრამა, რომლის მიზანია ქვეყნის ფინანსური სექტორის მდგრადობის, მარეგულირებელი და საზედამხედველო ჩარჩოს ხარისხის და ფინანსური კრიზისების მართვის შესაძლებლობების შეფასება.

ქლაუდი	ინტერნეტ ბაზა მონაცემების, დოკუმენტებისა და პროგრამების შენახვისა და წვდომისთვის.
ღია აპლიკაციის პროგრამირების ინტერფეისი (OpenAPI)	ინტერფეისი, რომელიც უზრუნველყოფს მონაცემებზე წვდომას ღია/საჯარო სტანდარტზე დაყრდნობით.
ღია ბანკინგი	ელექტრონული ტექნოლოგიების გამოყენებით სხვადასხვა საფინანსო ორგანიზაციებს შორის ინფორმაციისა და სერვისების ელექტრონულად მყისიერი მიმოცვლა.
ღია რეგულირების პრინციპები	რეგულირების მოთხოვნების ცვლილების განხილვა, ინდუსტრიასთან დიალოგზე ღიაობა, რომელიც თავსებადია ეროვნული ბანკის განცხადებულ რისკის აპეტიტსა და საზედამხედველო პრინციპებთან.
ციფრული ბანკინგი	ბანკის ბიზნეს მოდელი, რომელიც საბანკო სერვისების მიწოდებას ძირითადად ელექტრონული არხებით ახორციელებს და ადგილობრივ ბაზარზე მატერიალურად ახალ და ინოვაციურ ფინანსურ ტექნოლოგიებს იყენებს.